

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย

ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๓

JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY

Volume 23, Number 2 (May-August 2010)

A TRIANNUAL PUBLICATION OF
THE DEPARTMENT OF EDUCATIONAL RESEARCH AND PSYCHOLOGY,
FACULTY OF EDUCATION, CHULALONGKORN UNIVERSITY

ISSN 0857-2933

JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY (ISSN 0857 - 2933) is published triannually (January-April, May-August, September-December) by Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Phayathai Road, Bangkok 10330 Thailand, the Office for National Education Standards and Quality Assessment, and the Social Science Research Association of Thailand, to carry original reports of studies and analysis in education, educational, research methodology, educational statistics, educational measurement and evaluation.

Ordering Information

Member 1 year subscriber rate is 220 Baht. Single copies of back issues are 80 Baht. Discounts are available for quantity purchase. Send orders to JRM subscriptions, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University BKK 10330, Thailand, fax 218-2578 (local) 662-3568 (international).

Change of Address

Claims for missing or undelivered issues will be considered only if received at the JRM Office within 6 months of the month of issue. Requests for change of address must be received by managing editor at least 1 month before the publication date of the first issue to be affected by the request.

Instructions to Contributors

Three fully blinded copies of the manuscript should be submitted for blind reviewing. The manuscript should be typed double-spaced (including quotations, footnotes, and references) on 8 1/2x11 in. paper, with ample margins, and should run between 10 and 15 pages in typed length. The author's name and affiliation should appear on a separate cover page, and only on this page, to ensure anonymity in the reviewing process. An English and Thai abstracts of 100-150 words must be included on a separate page. Manuscripts are accepted for consideration with the understanding that they are original material and are not under consideration for publication elsewhere.

Editorial review takes usually 1-2 months. All figures must be camera-ready. Manuscripts not conforming to these specifications will be returned to the author for proper style change.

Editorial Correspondence

All editorial correspondence and manuscripts relating to the journal should be sent to Faculty of Education, Chulalongkorn University, BKK 10330.

Copyright and Permissions

@ 2005 by the Department of Educational Research and Psychology. No written or oral permission is necessary to reproduce a table, a figure, or an excerpt of fewer than 500 words from this journal, or to make photocopies for classroom use. Authors are granted permission, without fee, to photocopy their own material. Copies must include a full and accurate bibliographic citation and the following credit line; "Copyright [year] by the Department of Educational Research and Psychology reproduced with permission from the publisher." Written permission must be obtained to reproduce or reprint material in circumstances other than those just described. Please direct requests for permission or for further information on policies and fees to the Department of Educational Research and Psychology Office.

Advertising

JRM Office, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, BKK 10330.

Telephone: 662-218-2578, fax 662-218-2578 (rates and dates available on request).

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย

JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Department of Educational Research and Psychology,

Faculty of Education, Chulalongkorn University

ISSN 0857-2933

Journal of Research Methodology

Somwung Pitiyanuwat, Ph.D.

Teara Archwamety, Ph.D.
Nonglak Wiratchai, Ph.D.
Utumporn Jamornman, Ph.D.

Suwimon Wongwanich, Ph.D.
Jennifer Greene, Ph.D.

Nuttaporn Lawthong, Ph.D.
Kamonwan Tangdhanakanond, Ph.D.

Akihito Kamata, Ph.D.
Arong Suthasasna, Ph.D.
Arunsri Anantrasirichai, Ph.D.
Auyorn Ruengtragul, Ph.D.
Chitr Sitthi-Amorn, Ph.D.
Duangkamol Traiwichitkhun, Ph.D.
Dusida Tinmala
Eiji Muraki, Ph.D.
Frances Lawrenz, Ph.D.
Harrison Kane, Ph.D.
Ho Wah Kam, Ph.D.
Jay Samuels, Ph.D.
Kim Kyung-Sung, Ph.D.
Kim Suk-Woo, Ph.D.
Marvin C. Alkin, Ph.D.
Niran Sangsawat
Piengjai Sukharoch
Pirom Kamolratanakul, M.D.
Piyawan Punmongkol, Ph.D.
Ray Derricott, Ph.D.
Samphan Punprug, Ph.D.
Shotiga Pasiphol, Ph.D.
Sirichai Kanjanawasee, Ph.D.
Siridej Sujiva, Ph.D.
Siripaan Suwanmonkha, Ph.D.
Siriporn Boonyananta, Ph.D.
Suchada Bowarnkitiwong, Ph.D.
Sudaporn Luksaneeyanawin, Ph.D.
Suesan Junck, Ph.D.
Susan M. Brookhart, Ph.D.
Theeraporn Uwano, Ph.D.
Vimolsiddhi Horayangkura, Ph.D.
Wanee Jetchamnongnuch, Ph.D.
Wanee Kaemkate, Ph.D.
Weeraphol Saengpanya
Yoong Suan, Ph.D.
Zsuzsa Matrai, Ph.D.

Auyorn Ruengtragul, Ph.D.

Utumporn Chatiphuak

Thanawan Jantana

Daoruang Lumthong

Saowanit Kittinanon

Fasihah Arwae

Senior Editors

The Office for National Education Standards and Quality Assessment, Thailand
University of Nebraska at Kearney, U.S.A.
Chulalongkorn University, Thailand
National Institute of Educational Testing Service, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
University of Illinois, Urbana-Champaign, U.S.A.

Editors-in-Chief

Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand

Editorial Board

Florida State University, U.S.A.
Chulalongkorn University, Thailand
Ministry of Education, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Tohoku University, Japan
University of Minnesota, U.S.A.
Mississippi State University, U.S.A.
SEAMEO Regional Language Institute, Singapore
University of Minnesota, U.S.A.
Seoul National University, Korea
Pusan National University, Korea
University of California, Los Angeles, U.S.A.
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
University of Liverpool, United Kingdom
Khonkhan University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Office of the National Education Commission, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
National-Louis University, U.S.A.
Duchesne University, U.S.A.
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
Chulalongkorn University, Thailand
University Sains Malaysia, Malaysia
National Institute for Public Education, Hungary

Managing Editor

Chulalongkorn University, Thailand

Assistant Managing Editors

Coordinator of the Office of Journal of Research Methodology
Coordinator of the Office of Journal of Research Methodology
Coordinator of the Office of Journal of Research Methodology
Coordinator of the Office of Journal of Research Methodology
Coordinator of the Office of Journal of Research Methodology

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย
ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2553)

สารบัญ

135

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

ลาวัลย์ ศรีศิลป์นันท์

151

การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

ทิพพดี อ่องแสงคุณ

167

ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมในการเลือกเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ไอฟาร กาญจนากาศ

179

เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง

ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ขวัญเมือง แก้วดำเกิง สุวิมล ว่องวานิช และ โชติกา ภาชีผล

197

การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่น

โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

สันต์ สุวทันพรกุล และ สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา

215

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กลุ่มเชิงประเมินของเด็กและระดับการรายงานอัตมโนทัศน์ของเด็ก

Assegedetch HaileMariam and Terry T. Burgener

229

Book review

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม

JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY

Volume 23, Number 2 (May - August 2010)

CONTENT

135

A Comparison of Learning Achievement, Attitude and Opinion towards Learning the Subjects of House-Work and Nutrition among Groups of Primary Student Learning with Demonstration, Free Planning, and Combined Demonstration with Free Planning Teaching Methods

Lawan Srisilapanant

151

A Comparison of Growth in Learning Achievement and Expressive Behavior, Learning Satisfaction, and Singing Attitude between Groups of Students with Different Leadership, Using Self-Directed and Traditional Teaching Methods

Tippadee Ongsangkoon

167

Factors Affecting Value in School Choices of Private Vocational Schools

Olan Karnchanakas

179

Social Network and School Health Index System as Interventions Enhancing Student Well-Being in Health Promoting Schools

Kwanmuang Kaeodumkoeng Suwimon Wongwanich and Shotiga Pasiphol

197

Research and Development of Learning Management Plans Integrating Local Content Using Research-Based Process to Develop Life Skills of Elementary School Students

San Suwatanpornkool and Siripaarn Suwanmonkha

215

The Relationship between Evaluative Groups' Perceptions of Children and Children's Self-Reported Level of Self-Concept

Assegedetch HaileMariam and Terry T. Burgener

229

Book review

Narongrith Intanam

A Comparison of Learning Achievement, Attitude and Opinion towards Learning the Subjects of House-Work and Nutrition among Groups of Primary Student Learning with Demonstration, Free Planning, and Combined Demonstration with Free Planning Teaching Methods

Lawan Srisilapanant

ABSTRACT

The objectives of this research were to development of the integrated curriculum and learning plan, the document of the integrated curriculum and learning plan for the subject of House-work and Nutrition and to compare the learning achievement, attitude towards learning, and opinion towards studying the 2 subjects of House - work and Nutrition among groups of students learning with 3 different teaching methods (i.e., demonstration, free planning, and combined demonstration with free planning). The research sample consisted of 120 Grade 5 students in the year 2006 at Chulalongkorn University Demonstration Elementary School, randomly selected from 238 students enrolled in the elective subjects of House - work and Nutrition with 60 students from each subject. They were randomly assigned into 3 experimental groups, 40 students in each group. The 10 instrument were 2 lesson plans, 2 test forms, 3 sets of questionnaires, observational form, performance skills evaluation forms, attitude measuring scale, and performance assessment form, statistical analyses were descriptive statistics, t-test, and ANOVA. The research findings were 1) According to the result of the development of the integrated curriculum and learning plan, the document of the integrated curriculum and learning plan for the subject of House-work and Nutrition with 4 learning contents was focus on students' happy learning, self potential-finding by practicing, free presentation and planning. The students' skills and their attitude towards the studying of the sampling groups was higher than the normal group at significant. 2) The students receiving 3 methods of teaching had higher post - test means than pre - test means in learning achievement at .05 significant level ; and 3) The students studying different subjects, had different mean in learning achievement, and the students studying with different teaching methods had different mean in attitude towards learning and opinion towards studying the subjects of House - work and Nutrition at .05 significant level, respectively.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และ ความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วย วิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

ลาวัลย์ ศรีศิลป์นันท์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ และแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา
งานบ้านและวิชาโภชนาการ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อ
การเรียนระหว่างวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ และระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต
วิธีการสอนแบบวางแผนอิสระ และวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ กลุ่มนักเรียนตัวอย่างที่
ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายประถม ปีการศึกษา 2549 จำนวน 120 คน ที่สุ่มเลือกจากนักเรียนที่เรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ
จำนวน 238 คน เป็นนักเรียนที่เรียนวิชางานบ้าน 60 คน และวิชาโภชนาการ 60 คน กลุ่มตัวอย่างถูกจัด
เข้ากลุ่มทดลอง โดยการสุ่มแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวม 10 ชุด ได้แก่
แผนการจัดการเรียนรู้ 2 แผน แบบทดสอบความรู้ 2 ชุด แบบสอบถาม 3 ชุด แบบสังเกตการปฏิบัติงาน
แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน แบบวัดเจตคติต่อการเรียน และแบบประเมินพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติบรรยาย การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า
1) ผลการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการและแผนการจัดการเรียนรู้ ได้เอกสารหลักสูตรแบบบูรณาการและ
แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 4 สาระการเรียนรู้ ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ
ที่เน้นความสำคัญของการเรียนอย่างมีความสุข ได้ค้นพบศักยภาพของตนเองจากการปฏิบัติ มีอิสระในการ
แสดงความคิดเห็นและการวางแผน ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนด้านทักษะการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อ
การเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าในกลุ่มที่มีการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญ 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอน
ทั้งสามวิธี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียน
ที่เรียนวิชาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีที่ต่างกัน
มีค่าเฉลี่ยเจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ได้จัดการเรียนการสอน ตามแนวทาง หลักสูตร FUN FIND FOCUS โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ได้เรียนอย่างสนุกสนาน ค้นพบ ความต้องการของตน และเลือกเรียนวิชาตามความถนัด ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนใน สิ่งที่ตนเองสนใจและมีความถนัด คณะครู ผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จึงได้จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนรักการทำงาน เห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่องาน และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในหลาย กิจกรรมเกี่ยวกับงานอาชีพ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานอย่างมีเป้าหมาย เปิดโอกาสให้ นักเรียนเห็นคุณค่าของงาน และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักตนเอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชา งานบ้านและวิชาโภชนาการ อันเป็นวิชาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จึงได้พัฒนาการจัดการเรียน การสอนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ โดยใช้วิธีการสอน แบบวางแผนอิสระให้นักเรียนมีอิสระใน การเลือก ไปสู่ทางแห่งการเรียนรู้ได้ถูกต้องอย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองได้ถูกต้องได้ปฏิบัติจริง และมีโอกาสวางแผนประสานงานและทำงานร่วมกันกับเพื่อน ตามข้อเสนอของ กระทรวงศึกษาธิการ (2543) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Driver และ Bell (1986) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ เป็น กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียน และนักเรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่พบเห็นกับความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ซึ่งจะทำให้นักเรียนสร้างความรู้โดยผ่านกระบวนการคิด ด้วยตนเอง การสร้างความรู้เองได้ทำให้เกิดความเข้าใจ ความรู้ใหม่จากการสร้างจะสามารถเชื่อมโยง กับความรู้เดิม และถูกจัดเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว ทำให้สามารถจำได้ถาวร นำไปใช้ได้ เรียกว่า เป็นการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างวิธีการสอนใหม่ คือ วิธีการสอนแบบอิสระที่พัฒนาขึ้นกับวิธีการสอนแบบสาธิต และวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับ แบบวางแผนอิสระ ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ผลการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียน ผู้วิจัยเชื่อว่า ผลการวิจัยน่าจะเป็น ประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ได้นำไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อันจะ ช่วยให้เกิดผลการศึกษาของนักเรียนก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

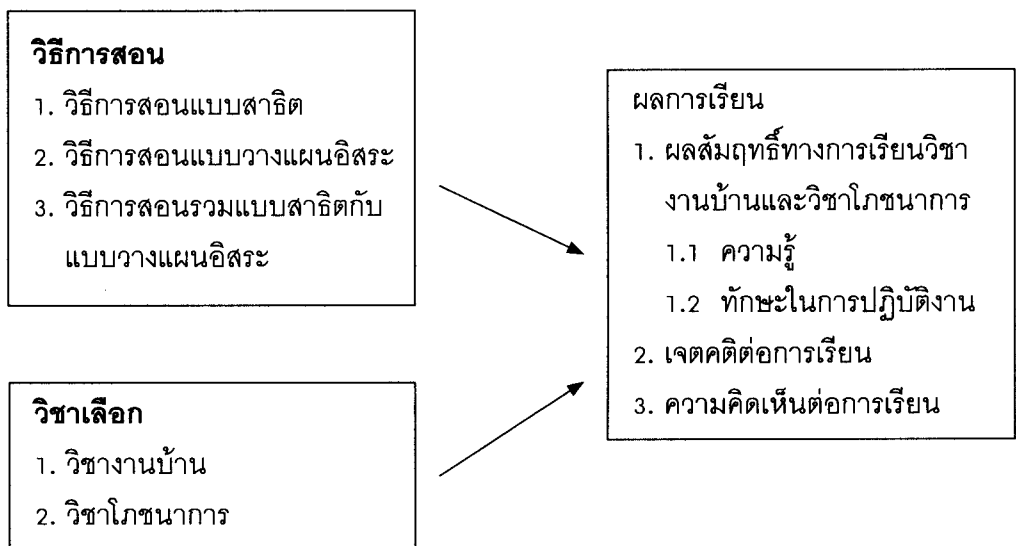
1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ และแผนการจัดการเรียนรู้ วิชางานบ้านและวิชา โภชนาการ

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติต่อการเรียน ความคิดเห็นต่อการเรียน
ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนต่างกัน 3 วิธี คือ วิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบ
วางแผนอิสระ และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ และเรียนวิชาต่างกัน 2 วิชา คือ
วิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ

กรอบแนวคิดและสมมติฐานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
จากการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
รวม 42 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ใช้แผนการวิจัยเชิงทดลอง มีการวัดก่อน
และหลัง และศึกษาตัวแปรตามหลายตัว ดังตัวอย่างงานวิจัยของ จิตต์ตรา เกตุแก้ว (2543) Moore
(1995) สุปรานี พูนประสิทธิ์ (2546) สุริยาภรณ์ ชฎพลชัย (2547) Walters (2006) จากผลการ
ศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยนำตัวแปรตามที่สำคัญมาใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น 2 ตัวแปร คือ
ตัวแปรวิธีการสอน 3 วิธี คือ 1) วิธีการสอนแบบสาธิต 2) วิธีการสอนแบบวางแผนอิสระ และ
3) วิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ และตัวแปรวิชาเลือกแยกเป็น 2 ตัวแปรย่อย คือ
1) วิชางานบ้าน และ 2) วิชาโภชนาการ ตัวแปรตาม ที่เป็นผลซึ่งเกิดขึ้นกับนักเรียน มี 3 ตัวแปร
คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) เจตคติต่อการเรียน และ 3) ความคิดเห็นต่อการเรียน ดังกรอบ
แนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เนื่องจากการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ วิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ เป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนแตกต่างกัน และให้ผลการเรียนรู้แตกต่างกัน (ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์, 2540, 2542; ลักษณะ สมเชื้อ, 2524; Driver & Bell, 1986; Piaget, 1970) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำวิธีการสอนทั้ง 3 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีความแตกต่างกันในบางขั้นตอนหรือกิจกรรม ดังเช่น วิธีการสอนแบบสาธิต โดยการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ที่ทำตามลำดับขั้นตอน โดยผู้สอนแสดงวิธีการทำงานประกอบคำอธิบายเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด ผู้สอนและผู้เรียนสามารถถามตอบได้ตลอดเวลาที่มีข้อสงสัย หรือข้อชี้แนะผู้เรียนสามารถเห็นขั้นตอนการทำงานได้ชัดเจน เพราะเป็นวัสดุอุปกรณ์ของจริง วิธีการสอนแบบวางแผนอิสระ โดยการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้สอบถามความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้หรือต้องการทำ ซึ่งผู้เรียนไม่เคยปฏิบัติมา วิธีการเรียนการสอนผู้สอนจะให้อิสระกับผู้เรียนในด้านความคิดอย่างอิสระ ทั้งในด้านรูปลักษณะของผลงาน ส่วนตกแต่ง ขั้นตอนการทำงาน โดยถ้าผู้เรียนมีข้อสงสัยหรือปัญหาสามารถถามหรือขอคำแนะนำเพิ่มเติมได้ และวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ โดยการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ที่ทำตามลำดับขั้นตอน โดยผู้สอนแสดงวิธีการทำงานประกอบคำอธิบายเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด ผู้สอนและผู้เรียนสามารถถามตอบได้ตลอดเวลา และหลังจากเรียนโดยวิธีการสอนแบบสาธิตแล้ว ผู้สอนจะให้อิสระกับผู้เรียนในด้านความคิดอย่างอิสระ ในด้านรูปลักษณะของผลงาน ส่วนตกแต่งขั้นตอนการทำงาน โดยถ้าผู้เรียนมีข้อสงสัยหรือปัญหาสามารถถามหรือขอคำแนะนำเพิ่มเติมได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานวิจัยไว้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน วิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ ได้ผลดีกว่าการสอนแบบสาธิต และการสอนแบบวางแผนอิสระ
2. เจตคติต่อการเรียนวิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนรวมแบบสาธิต กับแบบวางแผนอิสระได้ผลดีกว่าการสอนแบบสาธิต และการสอนแบบวางแผนอิสระ
3. ความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระได้ผลดีกว่าการสอนแบบสาธิต และการสอนแบบวางแผนอิสระ

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ปีการศึกษา 2549 ที่เลือกเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ จำนวนทั้งหมด 238 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 120 คน ที่สุ่มเลือกมาจากกลุ่มประชากรแบ่งเป็นนักเรียนที่เรียน วิชางานบ้าน จำนวน 60 คน วิชาโภชนาการ จำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างถูกจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน โดยการสุ่ม

2. ตัวแปรและขอบเขตของข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ตัวแปรต้นมี 2 ตัวแปร ตัวแปรแรก คือ วิธีการสอน วิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ แบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ วิธีการสอนแบบสาธิต วิธีการสอนแบบวางแผนอิสระ และวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ ตัวแปรที่สอง คือ วิชาเลือก แบ่งเป็น 2 วิชา คือ วิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ

2.2 ตัวแปรตามมี 3 ตัวแปร ตัวแปรแรก คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ในการเรียน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตัวแปรที่สอง คือ เจตคติต่อการเรียน และ ตัวแปรที่สาม คือ ความคิดเห็นต่อการเรียน

3. เครื่องมือวิจัยมี 10 ชุด ชุดแรก คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 4 สาระการเรียนรู้ ดังนี้ วิชางานบ้าน ได้แก่ สาระการเรียนรู้ บ้านน่าอยู่และสร้างสรรค์ของใช้ในบ้าน วิชาโภชนาการ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ อาหารจานด่วนจานเด็ดและอาหารเพื่อสุขภาพ เครื่องมืออีก 9 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ 2 ชุด แบบสอบถามภูมิหลัง และความคิดเห็นต่อการเรียน 3 ชุด แบบสังเกตการปฏิบัติงาน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน แบบวัดเจตคติต่อการเรียน แบบประเมินพฤติกรรม เครื่องมือทุกชุดมีการตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาสาระ

4. การทดลอง ใช้เวลาประมาณ 9 สัปดาห์ ของภาคต้น ปีการศึกษา 2549 การออกแบบการทดลองเป็นแบบแผนการทดลองแบบสุ่มมีการวัดก่อนและหลังและมีกลุ่มควบคุม (randomized pretest-posttest, control group experimental design) เครื่องมือวิจัยส่วนที่เป็นแบบสอบถาม วิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการ มีความเที่ยงของ Cronbach เท่ากับ 0.612 และ 0.492 ตามลำดับ แสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพระดับปานกลาง

5. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 คัดเลือกและแบ่งกลุ่มนักเรียน ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ

5.2 ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงจุดประสงค์ ข้อตกลงของการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบสาธิต วิธีการสอนแบบวางแผนอิสระ และวิธีการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

5.3 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน เพื่อเก็บข้อมูล ตามแผนการจัดการเรียนรู้

5.4 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้ เป็นเวลา 18 คาบ 9 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนเองทั้ง 3 กลุ่ม ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ

5.5 สังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนตามแบบประเมินภาคปฏิบัติทุกคาบเรียน ทั้ง 2 วิชา

5.6 เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ไปทำการทดสอบกับตัวอย่างประชากร และข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ และความคิดเห็นของวิธีการสอนแต่ละวิธี เมื่อผู้วิจัยสอนจบ เพื่อเก็บข้อมูลครั้งสุดท้ายระหว่างการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสังเกต รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบวัด และแบบสังเกตพฤติกรรม ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในข้อ 5 มาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยสถิติบรรยาย การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำรายงานดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

ภาพ 2 การจัดกิจกรรมในห้องเรียน

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
 และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ และแผนการจัดการเรียนรู้ ได้เอกสารหลักสูตรแบบบูรณาการ และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 4 สาระการเรียนรู้ ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ สำหรับหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รายวิชา เน้นความสำคัญของการเรียนอย่างมีความสุข ได้ค้นพบศักยภาพของตนเองจากการปฏิบัติ มีอิสระในการแสดงความคิดและการวางแผน ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนด้านทักษะการปฏิบัติ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าในกลุ่มที่มีการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญ

2. ผลการทดลองใช้วิธีการสอน 3 วิธี ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนา สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ในการเรียนในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการก่อนและหลังได้รับการสอนในแต่ละวิธีสอน พบว่านักเรียนที่ได้รับวิธีสอนแบบสาธิต สอนแบบวางแผนอิสระ และสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผนอิสระ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ในวิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการของกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ และวิธีสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

วิชา	วิธีสอน	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t	p
		n	M	SD	n	M	SD		
งานบ้าน	วิธีสอนแบบสาธิต	20	9.450	2.874	20	14.350	3.100	-8.801**	.000
	วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ	20	8.550	1.905	20	13.950	2.523	-8.935**	.000
	วิธีสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผนอิสระ	20	9.600	2.088	20	14.450	2.417	-10.282**	.000
โภชนาการ	วิธีสอนแบบสาธิต	20	9.600	1.875	20	14.250	2.673	-7.933**	.000
	วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ	20	8.550	2.212	20	14.400	2.563	-9.551**	.000
	วิธีสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผนอิสระ	20	8.900	1.944	20	15.150	2.412	-8.003**	.000

** p < .01

2.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ระหว่างวิชาและวิธีสอนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาและวิธีสอนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนที่เรียนวิชาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะในการปฏิบัติงาน แตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งวิชาโภชนาการมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะในการปฏิบัติงานสูงกว่าวิชางานบ้าน ส่วนนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ดังตาราง 3

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกตามวิชาและวิธีสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	วิชา	วิธีสอน											
		สาธิต			วางแผนอิสระ			รวมแบบ			รวม		
		N	M	SD	N	M	SD	N	M	SD	N	M	SD
ด้านความรู้ในการเรียน	งานบ้าน	20	14.350	3.100	20	13.950	2.523	20	14.450	2.417	60	14.250	2.659
	โภชนาการ	20	14.250	2.673	20	14.400	2.563	20	15.150	2.412	60	14.600	2.539
	รวม	40	14.300	2.857	40	14.180	2.521	40	14.800	2.409	120	14.430	2.595
ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน	งานบ้าน	20	45.700	2.473	20	45.900	2.654	20	44.500	2.705	60	45.370	2.642
	โภชนาการ	20	47.850	0.745	20	47.900	0.641	20	47.700	0.865	60	47.820	0.748
	รวม	40	46.770	2.106	40	46.900	2.158	40	46.100	2.560	120	46.590	2.292

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนวิชา และวิธีสอนต่างกัน

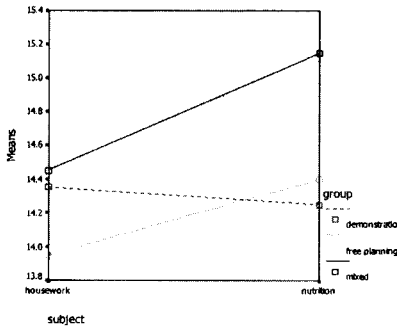
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านความรู้ในการเรียน	วิชา	3.675	1	3.675	.533	.467
	วิธีสอน	8.750	2	4.375	.635	.532
	วิชา*วิธีสอน	3.350	2	1.675	.243	.785
	ความคลาดเคลื่อน	785.550	114	6.891		
	รวม	801.325	119			
ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน	วิชา	180.075	1	180.075	48.698**	.000
	วิธีสอน	14.817	2	7.408	2.003	.140
	วิชา*วิธีสอน	8.550	2	4.275	1.156	.318
	ความคลาดเคลื่อน	421.550	114	3.698		
	รวม		119			

Test of homogeneity of variances (F = 0.345 , df₁ = 5, df₂ = 114, p = .885)

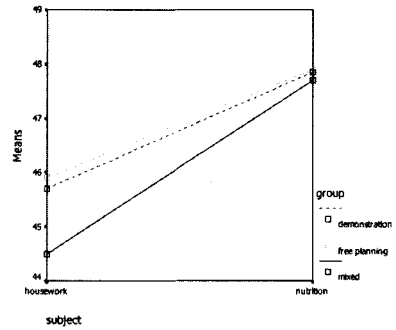
Test of homogeneity of variances (F = 14.844 , df₁ = 5, df₂ = 114, p = .000)

**p < .01

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
 และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

ภาพ 3 กราฟค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ในการเรียน จำแนกตาม วิชาและวิธีสอน

ภาพ 4 กราฟค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนก ตามวิชาและวิธีสอน

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียน ระหว่างวิชาและวิธีสอนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งวิธีสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผนอิสระทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนแตกต่างจากวิธีสอนแบบสาธิต ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนที่มีวิชาและวิธีสอนต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่
วิชา	4.033	1	4.033	.116	.734	
วิธีสอน	214.617	2	107.308	3.090*	.049	วิธีสอนแบบสาธิต ≠ วิธีสอนรวมแบบ
วิชา*วิธีสอน	.817	2	.408	.012	.988	สาธิตกับแบบวางแผนอิสระ
ความคลาดเคลื่อน	3958.900	114	34.727			
รวม	4178.367	119				

Test of homogeneity of variances (F = 1.424 , df₁ = 5, df₂ = 114, p = .221)

*p < .05

2.4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียน ระหว่างวิชาและวิธีสอนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งวิธีสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผน

อิสระ วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ ทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนแตกต่างจากวิธีสอนแบบ
 สหกิจ ดั่งตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนที่มีวิชา และวิธีสอน
 ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่
วิชา	.000	1	.000	.000	1.000	
วิธีสอน	344.867	2	172.433	11.924**	.000	วิธีสอนแบบสหกิจ ≠ วิธีสอนแบบ วางแผนอิสระ
วิชา*วิธีสอน	.000	2	.000	.000	1.000	วิธีสอนแบบสหกิจ ≠ วิธีสอนรวม
ความคลาดเคลื่อน	1648.600	114	14.461			แบบสหกิจกับ แบบวางแผนอิสระ
รวม		119				

Test of homogeneity of variances (F = 2.134 , df₁=5, df₂=114, p = .066)

**p < .01

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการอภิปรายตามผลการวิจัย เป็น
 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ผลการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในวิชา
 งานบ้าน ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 2 สาระการเรียนรู้ และวิชาโภชนาการ 2 สาระการเรียนรู้
 เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร FUN FIND FOCUS ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
 หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รายวิชา เน้นความสำคัญของการเรียนอย่างมีความสุข
 ได้ค้นพบศักยภาพของตนเองจากการปฏิบัติ มีอิสระในการแสดงความคิดและการวางแผน ส่งผลให้
 นักเรียนมีผลการเรียนด้านทักษะการปฏิบัติ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าในกลุ่ม
 ที่มีการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประเด็นที่สอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการทดลองใช้
 หลักสูตรและแผนการเรียนรู้รายวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ มี 4 ประเด็น ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ในการเรียน
 ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการก่อนและหลังได้รับการสอนในแต่ละวิธีสอน พบว่า นักเรียนที่ได้รับ
 วิธีสอนแบบสหกิจ วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ และวิธีสอนรวมแบบสหกิจกับวางแผนอิสระมีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนด้านความรู้ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการหลังเรียน สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ด้านความรู้ในวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้รับ
 วิธีสอนแต่ละวิธี คือ วิธีสอนแบบสหกิจ วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ และวิธีสอนรวมแบบสหกิจกับ

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
 และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

วางแผนอิสระ จะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้น อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ดังทฤษฎีพัฒนาการเขาวงกตของ Piaget ที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544) กล่าวว่ามนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ การจัดรวบรวม (organization) และการปรับตัว (adaption) โดยที่การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (assimilation) จะทำให้มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ จะทำการดูดซึมประสบการณ์ใหม่ ให้รวมอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา นอกจากนี้ในข้อค้นพบที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีตัวแปรจัดการกระทำเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติการไม่ว่าจะเป็น การปฏิบัติการโดยบทบาทสมมติ เช่นงานวิจัย ของ สมสุข ศรีสุข (2542) ที่ศึกษาผลการเรียน การสอนด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขดัชนี ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังจากรียนด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขดัชนี สูงกว่าการเรียนด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ และงานวิจัยของ สมเดช อารีสวัสดิ์ (2530) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ บทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทบาทสมมติและตามคู่มือครู หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย บทบาทสมมติกับเรียนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ และ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ระหว่างวิชาและวิธีสอนต่างกัน มีข้อค้นพบสำคัญ สรุปได้ 2 ประการ คือ 1) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนต่างกัน 3 วิธี มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการเรียนและ ด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และ 2) นักเรียนที่เรียนวิชาที่แตกต่างกัน 2 วิชา (วิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการ) มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

เหตุผลที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้านวิธีสอนแตกต่างกัน ทั้ง 3 วิธี มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านความรู้ในการเรียนและทักษะในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน นั้นอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล 3 แนวคิด คือ แนวคิดแรก วิธีสอนทั้ง 3 วิธี ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างกัน เฉพาะเทคนิคการสอน เนื้อหาวิชา แต่มีความแตกต่างน้อยในด้าน กิจกรรมการปฏิบัติ กล่าวคือ วิธีสอนแบบสาธิต เป็นการสอนตามลำดับขั้น ที่ผู้สอนแสดงวิธีการทำงานประกอบคำอธิบายเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด ผู้สอนและผู้เรียนสามารถถาม ตอบได้ตลอดเวลา ที่มีข้อสงสัย ผู้เรียนสามารถเห็นขั้นตอนการทำงานได้ชัดเจนจากการสาธิตด้วยวัสดุอุปกรณ์ของจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ เป็นการสอนที่ผู้สอนได้สอบถามความ

ต้องการของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้หรือต้องการทำซึ่งผู้เรียนไม่เคยปฏิบัติมา โดยผู้สอนให้อิสระกับผู้เรียนในด้านความคิดอย่างอิสระทั้งในด้านรูปลักษณะของผลงาน ส่วนตกแต่ง ขั้นตอนการทำ แต่ในขั้นการสอน วิธีการ ถ้าผู้เรียนสงสัยหรือผู้สอนอธิบายขั้นตอนการทำรวมทั้งเปิดโอกาสให้ถามหรือขอคำแนะนำเพิ่มเติมได้ ส่วนวิธีสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผนอิสระ เป็นวิธีที่ผสมผสานกันระหว่าง 2 วิธี จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 วิธี ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และได้ลงมือปฏิบัติในลักษณะคล้ายคลึงกัน แนวคิดที่สอง คือระยะเวลาในการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ค่อนข้างสั้น คือประมาณ 9 สัปดาห์ ทำให้ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติวิชาโภชนาการสูงกว่าวิชางานบ้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนมีความสนใจในการประกอบอาหารมากกว่าการทำงานบ้านผู้วิจัยคาดว่า หากมีระยะเวลาในการทดลองมากขึ้น น่าจะได้ผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แนวคิดที่สาม คือ วิชางานบ้าน เป็นปัจจัย 1 ใน 4 ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่ต้องรู้จักการจัดการบ้านเรือนเพื่อช่วยตนเองซึ่งงานบ้านเป็นงานที่ปลูกฝังกิจนิสัยที่ดีฝึกให้เด็กมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานภายในบ้านสามารถทำงานตามขั้นตอนกระบวนการ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และร่วมกับสมาชิกในครอบครัวได้ รู้จักทำความสะอาด การจัดบ้าน ส่วนวิชาโภชนาการเด็กรู้จักวิธีการเลือกอาหาร การปรุงอาหารที่มีประโยชน์ (ลักษณะ สมเชื้อ, 2524) จุดประสงค์เฉพาะวิชาโภชนาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) ข้อ 4 กล่าวว่า เพื่อให้สามารถปรุงอาหารคาว หวาน เครื่องดื่มประเภทผลไม้ตามสภาพท้องถิ่น เก็บรักษาและถนอมอาหารอย่างง่าย ๆ ได้ วิชาโภชนาการจึงเป็นเรื่องโภชนาการที่เด็กให้ความสนใจมากกว่างานบ้านและมีผลทำให้เด็กเกิดผลสัมฤทธิ์ในเชิงการปฏิบัติได้ดีขึ้นกว่าวิชางานบ้าน

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียน ระหว่างวิชาและวิธีสอนต่างกัน พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกันมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียนแตกต่างกัน เหตุผลที่เจตคติต่อการเรียนแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกันแต่ไม่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่เรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ อาจเนื่องมาจากความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างวิชาทั้งสองคล้ายคลึงกัน แต่วิธีการสอนทั้ง 3 วิธี แตกต่างกันความแตกต่างของเจตคติในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา เนาว์เย็นผล (2544) ที่พบว่า ผลการประเมินเจตคติหลังเรียนต่อวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ใช้การสอนคณิตศาสตร์ด้วยการแก้ปัญหาปลายเปิด มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ และงานวิจัยของฐิติยา เกตุคำ (2551) ที่ศึกษาผลการใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง วิธีจัดหมู่ พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี เมื่อเทียบกับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีปกติ จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า เจตคติอาจเป็นบวกรหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกรต่อสิ่งใดก็จะ

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

มีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรารู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544) ในที่นี้วิธีการสอนที่แตกต่างกันเป็นสิ่งเร้าทางบวกที่ส่งผลต่อเจตคติในการเรียนที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มวิธีสอน

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียน ระหว่างวิชาและวิธีสอนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่นักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียนแตกต่างกัน โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการเรียนของวิธีสอนรวมแบบสาธิตกับวางแผนอิสระมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีสอนแบบสาธิต และ วิธีสอนแบบวางแผนอิสระ ผลการวิเคราะห์ในข้อนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ด้านเจตคติต่อการเรียน ข้อค้นพบนี้อธิบายได้ว่า วิธีสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระเป็นวิธีที่นักเรียนได้รับสิ่งเร้าเต็มรูปแบบ เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบวางแผนอิสระและวิธีสอนแบบสาธิตอย่างเดียว การจัดกิจกรรมการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการสาธิตโดยผ่านการลงมือปฏิบัติจริง แบบที่นักเรียนสามารถคิดโดยอิสระ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน ทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม มีบรรยากาศในขณะปฏิบัติกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กิจกรรมการทำงานเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างแท้จริงรวมทั้งการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังเช่น กิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าแข่งขันการทำอาหาร เด็กจึงได้เรียนรู้และพัฒนาในทุกด้านอย่างเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิตอย่างเดียวหรือวิธีการสอนแบบวางแผนอิสระอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย วิธีการสอนแบบสาธิตและแบบวางแผนอิสระมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ ฝ่ายประถม ครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ตลอดจนการให้คำแนะนำกับผู้ปกครอง เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีผลการเรียนและเจตคติต่อการเรียนดีขึ้น ข้อค้นพบจากการวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนที่พัฒนาขึ้น ที่สำคัญ คือ 1) กิจกรรมการเรียนการสอนแบบวางแผนอิสระที่นักเรียนชอบมากกว่าการทำงานตามกรอบที่ผู้สอนกำหนด และ 2) การทำงานเป็นกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็ก กลุ่มละ 4-5 คน ซึ่งทำให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ช่วยเหลือกันเพื่อที่จะทำงานร่วมกันและสามารถแข่งขันกับกลุ่มอื่น ๆ ได้ เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้ทุกรายวิชา

2. การวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนสาธิตกับสถานศึกษาอื่น เพื่อจะได้ทราบว่าคุณลักษณะของนักเรียนที่แตกต่างกัน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนอย่างไร
2. ควรมีการวิจัยการจัดกิจกรรมการสอนของครูรูปแบบอื่น ๆ ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกิจกรรมแต่ละรูปแบบ เพื่อคัดสรรกิจกรรมการสอนเฉพาะรูปแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน
3. ควรมีการศึกษาความสนใจและเจตคติต่อและความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้าน และวิชาโภชนาการของนักเรียนต่อเนื้อหามีความคงทนของผลการเรียนรู้มากน้อยเพียงไร
4. ควรมีการศึกษาผลของการใช้รูปแบบ/กิจกรรมการสอนแบบต่าง ๆ ที่มีต่อผลการเรียนขั้นต้น เช่น ลักษณะการทำงานกลุ่ม ประสิทธิภาพของการทำงานกลุ่ม ผลของการวางแผนอิสระในรูปของความหลากหลายของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). *ประมวลศัพท์บัญญัติทางวิชาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จิตต์ตรา เกตุแก้ว. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโรคเบาหวานของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการเรียนปกติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติยา เกตุคำ. (2551). *ผลการใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง วิธีจัดหมู่ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2544). *กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาปลายเปิดสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลักขณา สมเชื้อ. (2524). *ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษาปีที่หนึ่ง และสอง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์. (2540). *เอกสารประกอบการสอน วิชา 2700483 ประสบการณ์วิชาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ◆ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เจตคติ และความคิดเห็นต่อการเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการ ◆
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสาธิต การสอนแบบวางแผนอิสระ
และการสอนรวมแบบสาธิตกับแบบวางแผนอิสระ

- ลาวัลย์ ศรีศิลป์นันท์. (2542). การเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบสาธิตกับวิธีการสอนแบบใช้ใบงาน และวิธีการสอนแบบใช้วิดีโอทัศน์ วิชางานประดิษฐ์และงานช่าง กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเดช อารีสวัสดิ์. (2530). การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ที่มีต่อวิชาภาษาไทย และความเชื่อมั่นของตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาท สมมติ กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมสุข ศรีสุก. (2542). ผลของการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทาง การเรียนคณิตศาสตร์เรื่องเลขดัชนี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี พูนประสิทธิ์. (2546: บทคัดย่อ). การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบใน การเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอน ด้วยชุดการเรียนการสอน 3 แบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยาภรณ์ ชฎพลชัย. (2547). การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT กับการเรียนการสอนตามปกติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความคงทนในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Driver, R., & Bell, B. (1986). Students thinking and the learning of science: A constructivist view. *School Science Review*, 67, 443-450.
- Moore, C. D . (1995). *Experiments in exisymmetric supersonic jets*. Retrieved August 31, 2005 from <http://resolver.caltech.edu/CaltechETD:etd-10172005>.
- Piaget, J. (1970). *Six psychological studies*. New York: Random House.
- Walters, J. (2006). Methods of teaching inferring meaning from context. *RELC Journal*. 37(2) : 176-190 Retrieved March 9, 2009, from <http://rel.sagepub.com/cgi/content/abstract/37/2/176>

A Comparison of Growth in Learning Achievement and Expressive Behavior, Learning Satisfaction, and Singing Attitude between Groups of Students with Different Leadership, Using Self-Directed and Traditional Teaching Methods

Tippadee Ongsangkoon

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to compare the growth in achievement and expressive behavior a) between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method and b) between groups of students having different leadership; 2) to compare the learning satisfaction and singing attitude a) between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method and b) between groups of students having different leadership. The research method was a longitudinal, experimental pre-test – post-test, control group design. The research sample consisted of 26 Grade 4 students registering in the 'Singlish' course in the second semester, academic year 2006.

The major findings were as follows:

1. The comparison of the growth in achievement and expressive behavior between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method revealed linear growth with significant difference in the means of 3 expressive behavior variables measured at the 2nd (bh2) 3rd (bh3) and 7th (bh7) times.

2. The comparison of the growth in achievement and expressive behavior between groups of students having different leaderships revealed linear growth with significant difference in the means of 3 expressive behavior variables measured at the 2nd (bh2) 4rd (bh4) and 7th (bh7) times.

3. The comparison of learning satisfaction and singing attitude between groups of students using self-directed teaching method and conventional teaching method revealed the significant differences in the means of 14 learning satisfaction and singing attitude variables.

4. The comparison of learning satisfaction and singing attitude between groups of students having different leaderships and different teaching methods showed no significant main effects and interaction effects between leadership and teaching method.

การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

ทิพพดี อ่องแสงคุณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรม การแสดงออก ก) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ และ ข) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน และ 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติ ต่อการร้องเพลง ก) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ และ ข) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองระยะยาว วัดก่อน และหลัง และมีกลุ่มควบคุม (longitudinal pretest-posttest, control group design) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Singlish ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 จำนวน 26 คน

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออก ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออก 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียนครั้งที่ 2 (bh2) 3 (bh3) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออก ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรม การแสดงออกจากการวัดหลังการเรียน 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียน ครั้งที่ 2 (bh2) 4 (bh4) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่าตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน และที่เรียนด้วยวิธีสอนแตกต่างกัน พบว่ามีอิทธิพลหลักและอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนกับภาวะผู้นำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วนักเรียนจะเบนความสนใจไปสู่สิ่งอื่น ๆ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่ง ถ้าหากครูผู้สอนดำเนินการสอนไปตามทฤษฎีหรือขั้นการสอนที่กำหนดไว้โดยมิได้สอดแทรกกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เพื่อให้บทเรียนน่าเรียน น่าสนใจมากขึ้น การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้เพลงจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ทำให้บทเรียนมีชีวิตชีวามากขึ้น ช่วยฝึกเกี่ยวกับการออกเสียงคำศัพท์และไวยากรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถฝึกการทำงานกลุ่ม ฝึกความคิดริเริ่ม ให้แก่นักเรียนอีกด้วย เทคนิคที่ครูพยายามทำให้เด็กทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสามารถเรียนได้และประสบความสำเร็จ (high positive expectation and guaranteeing success) เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะถ้าหากเด็กมีความรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนได้ ก็จะมีทัศนคติที่ดีกับการเรียน เลือดยังไม่ไปเล็งมองส่วนที่เกี่ยวกับอารมณ์มากนัก แต่จะไปเล็งมองที่เกี่ยวกับความคิดแทนทำให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น เมื่อประสบความสำเร็จก็ยิ่งทำให้อยากเรียนรู้มากขึ้น จะประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ง่าย (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2542 หน้า 240)

การจัดการสอนวิชาเลือกเสรี Singlish ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษและชอบการร้องเพลง นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Singlish จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือชอบ และมีโอกาสพัฒนาทักษะการแสดงออก รวมทั้งความคิดริเริ่มควบคู่ไปกับการเรียนศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่ ๆ จากเพลง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจความต้องการและศักยภาพของตนเองตามหลักการของหลักสูตรตามแนวคิด “Fun Find Focus” ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งได้พัฒนาและทดลองใช้ในปี 2547 ผ่านการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่ายจำนวน 34 โรงเรียน จาก 88 จังหวัดใน 5 ภูมิภาค รวมจำนวนทั้งสิ้น 39 โรงเรียน โดยที่การสอนวิชาเลือกเสรีเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้พัฒนาวิชาการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาวิธีการสอนแบบให้นักเรียนได้นำตนเองเปรียบเทียบกับบทเรียนที่มีครูเป็นผู้นำว่าจะมีผลแตกต่างกันอย่างไรต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน

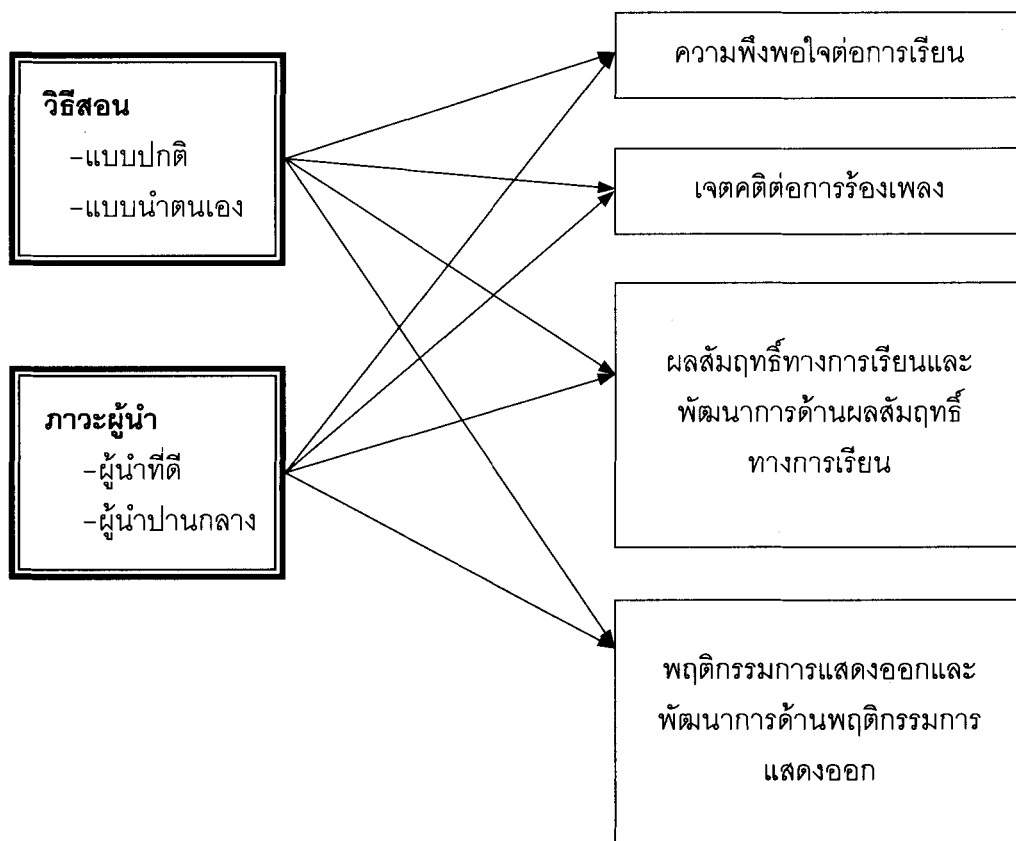
◆ การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน ◆ และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การสอนภาษาต่างประเทศโดยใช้เพลง ดังที่ Bertrand (2006) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนโดยใช้เพลง และ Cloud (1993) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงของนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกันระหว่างวิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับวิธีการสอนแบบปกติ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบนำตนเองมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ
2. นักเรียนที่มีความเป็นผู้นำดีมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านการแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีความเป็นผู้นำปานกลาง
3. มีอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนและความเป็นผู้นำต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง พัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการด้านการแสดงออก

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบรวบรวมข้อมูลระยะยาว มีกลุ่มควบคุมและการวัดก่อนและหลังการสอน (pretest-posttest longitudinal control group design) ประกอบด้วยนักเรียน 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม โดยการสุ่มตัวอย่างในจำนวน 4 กลุ่ม คือ กลุ่ม A = กลุ่มที่สอนแบบปกติและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำดี กลุ่ม B = กลุ่มที่สอนแบบปกติและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำปานกลาง กลุ่ม C = กลุ่มที่สอนโดยการนำตนเองและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำดี กลุ่ม D = กลุ่มที่สอนโดยการนำตนเองและมีการแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีผู้นำปานกลาง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Singlish ในภาคปลาย จำนวน 26 คน

ตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรต้น 2 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรวิธีการสอนวิชาเลือกเสรี Singlish แบ่งเป็น 2 วิธี คือ วิธีสอนแบบปกติ (เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยครูจัดกิจกรรมทางภาษาที่หลากหลายและฝึกให้นักเรียนทำงานกลุ่มโดยมีครูเป็นผู้กำกับดูแลและให้คำแนะนำปรึกษา) และ วิธีสอนโดยการนำตนเอง (กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการทำงานกลุ่ม) และ 2. ตัวแปร ภาวะผู้นำกลุ่ม แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับดี ตัวแปรตามรวม 12 ตัวแปร ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ตัวแปร ความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง พฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียน 7 ตัวแปร ซึ่งสร้างขึ้นจากการรวมคะแนนพฤติกรรมกรรมการแสดงออก 4 ด้าน คือ ด้านการร้องเพลง ด้านลักษณะ

◆ การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน ◆ และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

ทำทาง ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความพึงพอใจ แบบวัดเจตคติ แบบสังเกตพฤติกรรม 4 ชุด และแบบทดสอบ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย มีค่าระหว่าง 0.857 – 0.946 ยกเว้นแบบสังเกตการแสดงออกด้านทำทางมีค่าความเที่ยงเพียง 0.562

การรวบรวมข้อมูลใช้การรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสังเกต โดยมีการรวบรวมข้อมูลระยะยาวรวม 7 ครั้ง (เฉพาะตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก) และมีการรวบรวมข้อมูลจากการวัดก่อนเรียนและหลังเรียน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและสถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบได้แก่ การทดสอบแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อตอบคำถามวิจัยและใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อรวมตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออก

สรุปผลการวิจัย

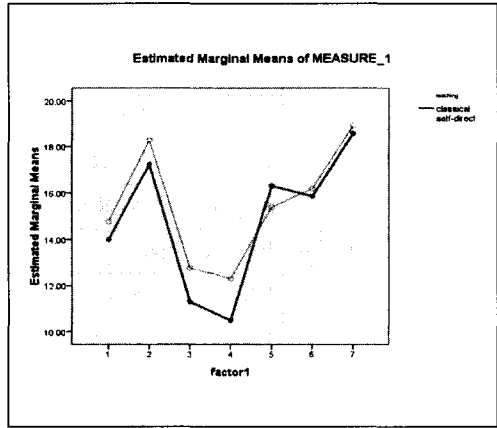
ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออก ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออก 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียนครั้งที่ 2 (bh2) 3 (bh3) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (et1-et7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนด้วยการนำตนเอง และวิธีสอนแบบปกติ) ดังตารางและไปไฟล์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน และโปรไฟล์ค่าเฉลี่ย

	Mean			SD		
	classical	self-dir	Total	classical	self-dir	Total
et1	14.000	14.769	14.384	6.582	4.603	5.579
et2	17.230	18.269	17.750	5.543	5.532	5.452
et3	11.307	12.769	12.038	6.543	4.562	5.576
et4	10.480	12.307	11.394	5.625	4.863	5.236
et5	16.307	15.384	15.846	4.313	3.792	4.006
et6	15.846	16.192	16.019	5.654	5.921	5.675
et7	18.576	18.923	18.750	2.949	2.636	2.746

- หมายเหตุ 1. Box's M = 46.639; F = 1.203; df = 28, 200.7; p = 0.213
 2. Levene's Test: et1 (F = 1.836; p = 0.188); et 2 (F=.712; p = 0.407); et 3 (F= 3.091; p = 0.091) et 4 (F = 0.290; p = 0. 595); et 5 (F = 0. 050; p = 0. 824); et 6 (F = 0.042; p = 0. 839); et 7 (F = 0.623; p = 0.438)

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรม การแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน พบว่ามีพัฒนาการเป็นแบบเส้นตรง และตัวแปร พฤติกรรมการแสดงออกจากการวัดหลังการเรียน 3 ตัวแปร จากการวัดระหว่างเรียน ครั้งที่ 2 (bh2) 4 (bh4) และ 7 (bh7) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (et1-et7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนโดยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ) พบว่าเซ็นทรอยด์หรือเวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง มีความแตกต่างกันระหว่างครั้งที่วัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างลักษณะภาวะผู้นำ ดังตารางต่อไปนี้

◆ การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน ◆ และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

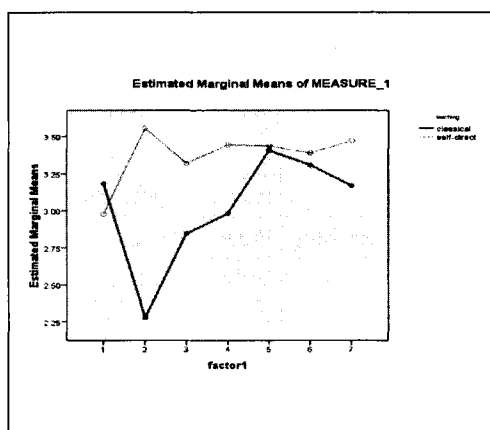
ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน

Effect	Statistics	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
factor1	Pillai's Trace	.815	13.983	6.000	19.000	.000
	Wilks' Lambda	.185	13.983	6.000	19.000	.000
	Hotelling's Trace	4.416	13.983	6.000	19.000	.000
	Roy's Largest Root	4.416	13.983	6.000	19.000	.000
factor1 * teaching	Pillai's Trace	.136	.498	6.000	19.000	.802
	Wilks' Lambda	.864	.498	6.000	19.000	.802
	Hotelling's Trace	.157	.498	6.000	19.000	.802
	Roy's Largest Root	.157	.498	6.000	19.000	.802
Tests of Between-Subjects Effects						
Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F		Sig.
Intercept	7471.843	1	7471.843	210.160		.000
LEADING	11.548	1	11.548	.325		.574
Error	853.273	24	35.553			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมแสดงออกจากการวัดหลังการเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (beh1-beh7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนด้วยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ) พบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการนำตนเองและแบบปกติมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมแสดงออกจากการวัดหลังการเรียนครั้งที่ 1, 5 และ 6 ใกล้เคียงกัน โดยในการวัดพฤติกรรมแสดงออกจากการวัดหลังการเรียนครั้งที่ 2-7 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการนำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติเล็กน้อย ดังตารางและไปรไฟล์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการแสดงออกระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน และข้อมูลค่าเฉลี่ย

	Mean			SD		
	classical	self-dir	Total	classical	self-dir	Total
bh1	3.183	2.976	3.079	.372	.394	.390
bh2	2.279	3.557	2.918	.717	.516	.894
bh3	2.846	3.317	3.081	.437	.570	.553
bh4	2.980	3.442	3.211	.753	.446	.650
bh5	3.403	3.432	3.418	.321	.305	.307
bh6	3.307	3.389	3.348	.184	.306	.251
bh7	3.168	3.471	3.319	.169	.370	.321

- หมายเหตุ
1. Box's M = 76.782; F = 1.861; df = 28, 200.7; p = 0.004
 2. Levene's Test: beh1 (F = 0.074; p = .788); beh2 (F=2.731; p = 0.111); beh3 (F= 0.752; p = 0.394) beh4 (F = 3.008;p = 0.096); beh5 (F = 0.054; p = 0.819); beh6 (F = 6.283; p = 0.019); beh7 (F = 10.310; p = 0.004)
 3. Mauchly's W Test = 0.008; Approx.chi-square = 103.949; df = 20; p= 0.000

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง (et1-et7) ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน 2 วิธี (วิธีสอนโดยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ) พบว่าเซ็นทรอยด์หรือเวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนที่มีการวัดซ้ำ 7 ครั้ง มีความแตกต่างกันระหว่างครั้งที่วัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างวิธีสอน ดังตารางต่อไปนี้

◆ การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน ◆
และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามแบบวัดซ้ำของพฤติกรรมแสดงออก
ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนต่างกัน

Effect	Statistics	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
factor1	Pillai's Trace	.819	14.349	6.000	19.000	.000
	Wilks' Lambda	.181	14.349	6.000	19.000	.000
	Hotelling's Trace	4.531	14.349	6.000	19.000	.000
	Roy's Largest Root	4.531	14.349	6.000	19.000	.000
factor1 * teaching	Pillai's Trace	.794	12.202	6.000	19.000	.000
	Wilks' Lambda	.206	12.202	6.000	19.000	.000
	Hotelling's Trace	3.853	12.202	6.000	19.000	.000
	Roy's Largest Root	3.853	12.202	6.000	19.000	.000
Tests of Between-Subjects Effects						
Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F		Sig.
Intercept	1859.922	1	1859.922	.003264		.000
teaching	5.430	1	5.430	9.529		.005
Error	13.676	24	.570			

3. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยการนำตนเองและวิธีการสอนแบบปกติ พบว่าตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 2 ตัวแปร ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนแตกต่างกัน พบว่าตัวแปรตามทั้งสองตัวแปร คือ ความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง มีค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนำตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ ประมาณ 0.2 คะแนน

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง รวม 2 ตัวแปร ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีการสอนต่างกันสองวิธี คือ วิธีการสอนโดยการนำตนเอง และวิธีการสอนแบบปกติ โดยใช้การวิเคราะห์ t-test แบบกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ชนิดความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน พบว่าประชากรนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับวิธีการสอนต่างกันสองวิธี

	Group	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
att	ปกติ	13	2.485	0.639	0.044	0.836	-0.667	24	0.511
	นำตนเอง	13	2.662	0.712					
sat	ปกติ	13	2.985	0.640	0.417	0.525	-1.241	24	0.227
	นำตนเอง	13	3.246	0.410					

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน และที่เรียนด้วยวิธีสอนแตกต่างกัน พบว่ามีอิทธิพลหลักและอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนกับภาวะผู้นำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง รวม 2 ตัวแปร ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกันสองระดับ (ระดับปานกลาง และระดับดี) โดยใช้การวิเคราะห์ t-test แบบกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ชนิดความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน พบว่าประชากรนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกันสองระดับ

	Group	N	Mean	SD	Levene's F	p	t	df	p
att	ปานกลาง	12	2.575	0.748	0.253	0.619	0.013	24	0.990
	ดี	14	2.571	0.622					
sat	ปานกลาง	12	3.017	0.658	0.634	0.434	-0.853	24	0.402
	ดี	14	3.200	0.430					

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อที่ 3 และ 4 เป็นการวิเคราะห์แยกตามตัวแปรต้นทีละตัวแปร และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่าไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียน และเจตคติต่อการร้องเพลง ระหว่างกลุ่มนักเรียนดังที่เสนอข้างต้น ผู้วิจัยคาดว่าหากมีการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางพร้อมกัน อาจเป็นการช่วยลดความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนเทอมความคลาดเคลื่อน และอาจทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two-way ANOVA)

◆ การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน ◆
และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

การเสนอผลการอภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเสนอสาระแยกตามประเด็น การอภิปรายรวม 5 ประเด็น คือ ประเด็นการอภิปรายข้อค้นพบที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ประเด็นการอภิปรายความไม่สอดคล้องระหว่างผลการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ประเด็นการอภิปรายแนวคิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในอนาคต ประเด็นอภิปรายด้านข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ และประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

1. ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย นักเรียน กลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้โดยการนำตนเองและเป็นกลุ่มที่มีภาวะผู้นำดีจะมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการแสดงออกสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติและมีระดับภาวะผู้นำปานกลางโดยเฉพาะคะแนนพฤติกรรมจากการวัดหลังการเรียนครั้งที่ 2, 3, 4 และ 7 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 และ ข้อ 2 บางส่วน เมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดของตัวแปรพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนสรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนได้รับการเรียนวิชาเลือกเสรี โดยการนำตนเอง นักเรียนจะมีความกล้าแสดงออกด้านการร้องเพลง ด้านการคิดลักษณะท่าทางประกอบการร้องเพลง ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผลการวิจัยของ วุฒิกานนท์ วดีนสมบัติ (2546) ที่กล่าวว่า การสอนโดยใช้เพลงหรือดนตรีจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนในด้านการแสดงออก ความมั่นใจและความคิดสร้างสรรค์

อนึ่ง ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมแสดงออกในการวัดทั้ง 7 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนวิชาเลือกเสรี ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมแสดงออกได้จริงในช่วงระยะเวลาการสอนประมาณ 7-8 ครั้ง ผู้วิจัยอนุมานจากหลักฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า ถ้าการเรียนการสอนใช้เวลาเพิ่มขึ้นเป็นหนึ่งภาคเรียนจะทำให้มีความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ตามสมมติฐานการวิจัย

2. ความไม่สอดคล้องระหว่างผลการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้โดยการนำตนเองและมีภาวะผู้นำดี จะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติและมีภาวะผู้นำปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันไม่สูงมากพอที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยบางเรื่องเช่นงานวิจัยของดวงเดือน แสงชัย และมัทนา ทองใหญ่ (2530) ซึ่งใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริมในการเรียนการสอน พบว่าสัมฤทธิ์ผล

ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และเจตคติของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความไม่สอดคล้องของผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลง และความพึงพอใจต่อการเรียนกับสมมติฐานการวิจัยอาจจะอธิบายได้ว่า วิธีการสอนโดยการนำตนเองและภาวะผู้นำของนักเรียนมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการร้องเพลง และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากคะแนนค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามดังกล่าวในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยการนำตนเอง และมีภาวะผู้นำระดับดีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนแบบปกติและมีภาวะผู้นำระดับปานกลางแต่ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้สั้นเกินกว่าที่จะทำให้เกิดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการทดลองโดยให้ระยะเวลายาวขึ้นอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาโดยอาจเปิดสอนวิชาเลือกเสรี Singlish ต่อเนื่องเป็น 2 ช่วง ในภาคการศึกษาเดียวกัน

ผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยอีกประการหนึ่งคือ คะแนนเฉลี่ย เจตคติต่อการร้องเพลง และความพึงพอใจต่อการเรียน แม้ว่าจะมีคะแนนค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการนำตนเองและกลุ่มที่มีภาวะผู้นำระดับดีสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ และกลุ่มที่มีภาวะผู้นำระดับปานกลางตามสมมติฐานการวิจัย แต่ความแตกต่างไม่มากพอที่จะพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความไม่สอดคล้องดังกล่าวอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรกรูปแบบการสอนโดยการนำตนเองและรูปแบบการสอนแบบปกติมีกิจกรรมการเรียนการสอนคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับเจตคติเป็นตัวแปรที่ต้องใช้เวลานานที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในผลการวิจัยในอดีต เช่น การวิจัยของดวงเดือน แสงชัย และมัทนา ทองใหญ่ (2530) และวัลภาภรณ์ วศินสมบัติ (2546) ซึ่งใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริมและใช้สื่อเพลงและบทกลอนในการสอนได้ผลการวิจัยว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประการที่สอง อาจอธิบายได้ว่าตัวแปรความพึงพอใจต่อการเรียนและเจตคติต่อการร้องเพลงในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบรายงานตนเองโดยผู้เรียน ไม่ได้ใช้มาตรวัดเจตคติที่เป็นมาตรฐาน หากมีการใช้มาตรวัดเจตคติที่มีมาตรฐานสูง ให้ผลการวัดที่ละเอียด น่าจะสามารถบอกความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้

3. ข้อค้นพบในด้านแนวคิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในอนาคต ถึงแม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้อาจจะได้ผลว่าความแตกต่างระหว่างการสอนโดยการนำตนเองและการสอนแบบปกติ ไม่มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทุกตัวของนักเรียนในกลุ่มที่สอนโดยการนำตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่สอนแบบปกติ ผลที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นคุณค่าของการสอนโดยการนำตนเองรวมทั้งการสอนโดยใช้เพลง เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อการร้องเพลง ความพึงพอใจต่อการเรียน และพฤติกรรมการแสดงออกดีขึ้น ข้อสรุปดังกล่าวนี้

◆ การเปรียบเทียบพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออก ความพึงพอใจต่อการเรียน ◆
และเจตคติต่อการร้องเพลงระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยใช้วิธีการสอนด้วยการนำตนเองกับการสอนแบบปกติ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Scott (2004) ซึ่งอธิบายว่าการสอนภาษาอังกฤษด้วยเพลงหรือดนตรี เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนรวม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย (physical) ด้านวิชาการ (academic) ด้านสังคม (social) ด้านศีลธรรม (moral) ด้านอารมณ์ (emotional) และด้านจิตใจ (spiritual) ผู้วิจัยเสนอว่าหากมีการวิจัยต่อในอนาคตควรมีการศึกษาตัวแปรตามให้ครบทุกด้าน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้แนวคิดนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาเลือกเสรี Singlish ในอนาคตได้เป็น 4 ประการ ดังนี้ 1. ความยากของเพลง ความง่ายของเพลงให้เป็นไปตามลำดับโดยจัดลำดับของเนื้อหาของเพลงในการสอน 2. ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งสอนโดยไม่ใช้เพลง เพื่อจะให้เห็นความแตกต่างชัดเจน 3. ควรให้นักเรียนได้สร้างสรรค์เพลงขึ้นมาเอง ระหว่างการสอนมีนักเรียนเสนอขอแต่งเพลงเอง ในโอกาสต่อไปควรให้โอกาสนักเรียนได้ลองสร้างสรรค์เพลงตามความสนใจ 4. น่าจะมีการระบุปริมาณคำศัพท์ที่ยากขึ้น ให้มีการสรุปสาระของเพลง สร้าง Story-telling จากเพลง

4. ข้อจำกัดของการวิจัยคือ การศึกษาโดยใช้ข้อสอบวัดก่อน-วัดหลัง (pretest, posttest) ฉบับเดียวกัน มีระยะเวลาของการทดสอบเพียง 6 สัปดาห์ ดังนั้นนักเรียนอาจจำข้อสอบได้แต่จากการสังเกตดูผลการสอบ คะแนนสอบของนักเรียนไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีการจำข้อสอบได้ตามที่คาดคิด หรือในกรณีที่มีการจำข้อสอบได้แต่นักเรียนไม่ได้ประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระ (context) แตกต่างกันไปตามเนื้อเพลง ข้อจำกัดในข้อนี้จึงไม่เกิดผลเสียกับผลการวิจัยแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย/ปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

1. ควรปรับขยายวิชาเลือกเสรี Singlish ให้เป็นการสอนในช่วงเวลา 2 ระยะเวลาของภาคการศึกษา เพื่อให้ได้ระยะเวลาหนึ่งภาคเรียน การติดตามผลให้มีการวัดผลต้นทอม กลางทอม และปลายทอม มีการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ต้องมีการออกแบบวางแผนแนวทางการวิจัย ให้มีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการแสดงออกระหว่างนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับนักเรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป

2. ควรมีการพิจารณาการทำงานร่วมกันเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างการจัดวิชาสอนภาษาอังกฤษกับดนตรี เพื่อจะได้ทำให้นักเรียนขยายขอบเขตประสบการณ์จากการเรียนรู้ เนื้อเพลงเป็นการเรียนรู้การแต่งเพลง ท่วงทำนองเพลง ซึ่งนักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างออกไป การทำงานของอาจารย์ในสองกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นจุดตั้งต้นของการทำงานวิจัยบูรณาการ ซึ่งเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ

3. ควรมีการเพิ่มกิจกรรมเป็นการฝึกการทำงานกลุ่มหรือการทำงานเป็นทีม มีการศึกษาติดตามการทำงานของหัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้าทีม เพื่อดูความเป็นผู้นำ ประสบการณ์จากการเรียน ประสบการณ์การร้องเพลงทำให้นักเรียนสนิทสนมและสร้างความเข้าใจและการยอมรับบทบาทในฐานะผู้นำผู้ตามดีว่าการใช้กิจกรรมวิชาการ

4. จากข้อค้นพบในการวิจัย กิจกรรมการร้องเพลงช่วยพัฒนาพฤติกรรมการแสดงออกได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงควรนำกิจกรรมการร้องเพลงไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนชั่วโมงสั้น ๆ เช่น ชั่วโมงสนทนา (homeroom) ชั่วโมงนันทนาการ เป็นต้น เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ดวงเดือน แสงชัย และ มัทนา ทองใหญ่. (2530) รายงานการวิจัย การศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เพลง เป็นกิจกรรมเสริม. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม).

วัลภาภรณ์ วคินสมบัติ. (2546) รายงานการวิจัย การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.

ศันสนีย์ จัตราคุปต์. (2542) สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Bertrand, J. (2006). *Primary Tips : Using songs*. British Council. Retrieved July 20, 2010, from <http://using-song.htm>.

Cloud, Donna Leach. (1993). *Association of Parent-Child Self Directed Learning Readiness*. (Online). Retrieved July 20, 2010, from <http://www.lib.umi.com/disertations/DAIA53/12>

Scott, A. I. (2004) *The Teaching Power of Music*. Retrieved July 20, 2010, from <http://religiousaffectionsministries.org/>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมในการเลือกเรียน ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ไอพาร กาญจนากาศ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และศึกษาระดับค่านิยมในการเลือกเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนจำนวน 379 คน จากจำนวนประชากร 29,970 คน ของโรงเรียนพาณิชย์การ 53 โรง ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นที่ 0.987 ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ส่วนที่สองประกอบด้วยแบบสอบถามแบบ 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และส่วนที่สามเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับของค่านิยมในการเลือกเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ผลจากการศึกษาจากนักเรียนอาชีวศึกษาเพศชายจำนวน 219 คน เพศหญิงจำนวน 156 คน พบว่า GPA ของนักเรียนส่วนใหญ่ (60.8%) อยู่ที่ 2.1-3.0 นักเรียน (39.7%) เลือกเรียนโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่เป็นอันดับที่สอง ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ (48.8%) จบปริญญาตรี ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ (51.2%) มีรายได้ระหว่าง 20,000-25,000 บาทต่อเดือน ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อค่านิยมในการเลือกเรียนจากมากไปหาน้อย คือ ชื่อเสียงโรงเรียนส่งผลต่อค่านิยมมากที่สุด (94.3%) รองลงมาคือ ตัวนักเรียนเองส่งผลต่อโรงเรียน (26.1%) และตัวนักเรียนส่งผลต่อค่านิยม (7.2%) ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลในทางอ้อมในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาเอกชน คือจากตัวนักเรียนเองส่งผลต่อค่านิยมประมาณ 24.6%. ระดับค่านิยมในการเลือกเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจากมากไปหาน้อยเกิดจากปัจจัยด้านสังคม (87.0%) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (86.0%) ปัจจัยด้านศาสนาและความเชื่อ (86.0%) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (85.0%) ปัจจัยด้านการเมือง (84.0%) และปัจจัยด้านวิชาการ (84.0%) ตามลำดับ

Factors Affecting Value in School Choices of Private Vocational Schools

Olan Karnchanakas

ABSTRACT

This study was aimed at investigating the factors affecting value in school choices of private vocational schools and the levels of value in school choices of private vocational schools. The sample consisted of 379 out of 29,970 students of 53 Private Vocational schools which were selected through stratified random sampling. The instrument used for collecting the data was the questionnaires with reliability of 0.987 that consisted of three parts: Part One was general data; Part Two was a 5-level rating scale questionnaire that included the factors of value in school choices at private vocational schools, and Part Three was about the levels of value in school choices.

The findings from 219 male students in private vocational schools and 156 female revealed that 60.8% of them obtained the range of GPA between 2.1-3.0. They choose to study at these private vocational schools as a second choice (39.7%). Most of their parents held bachelor's degree (48.8%). And their parents had monthly income between 20,001-25,000 Baht/m (51.2%). The direct effects of latent variables of value in school choices ranging from maximum to minimum were school demographic factor to value (94.3%), students' demographic to schools' demographic (26.1%), and students' demographic to value (7.2%) respectively. The indirect effect of latent variables of value in school choices at private vocational schools from students' demographic to value was 24.6%. The levels of value in school choices ranging from maximum to minimum were social factor (87.0%), environment factor (86.0%), religion and belief factor (86.0%), economic factor (85.0%), political factor (84.0%), and theoretical factor (84.0%).

Introduction

Since 1960, a major goal of the National Development Plan had been for the educational system to be in harmony with and comply with economic and political plans. The government had faced the challenge of literacy and the task of training young men and women for the dynamic development process. Instruction had been modified to include the specialized skills required by industries. The major government and private organizations; Ministry of Education, the National Education Commission, and the Ministry of University Affairs, were all committed to planning, administering, and coordinating the national education system (Office of the National Education Commission.2007). At present ONEC and DOVE were in the process of drafting the Vocational Education Act. In the vocational education act, the vision statement would cover (1) quality, standard, and efficiency; (2) equal opportunity, lifelong learning, variety, and articulation; (3) cooperation, shared responsibility between public, private, and community; modernity, technological advancement, internationalization; (4) learning with practical experience, competency-based training, entrepreneurial skills, and work ethics; and (5) relevance with economic and social context.

The principles for vocational education and training (VET) would (a) provide opportunity for everyone who had interest and was capable of learning in vocational education; (b) instill vocational education at the basic education level in order to develop appropriate knowledge, attitude and skills; (c) give priority to learner's needs and allow an individual to progress to an advanced degree level; and (d) install a system of vocational qualification to bridge the gap between education and work so that an individual could enter the world of work and come back to education and training at any time. The administrative system for VET would promote (a) unity in policy guidelines and variety in management; (b) networking between educational institutions, i.e., public institutions, private institutions, and industry; (c) two levels, i.e. national level: the Committee on Technological and Vocational Education and institutional level: networking of vocational education institutions. Teaching and learning would (a) cover the target group who were school-age population as well as the labor force who wish to upgrade knowledge and skills; (b) provide a good proportion

between theory and practice and promote the application of universal knowledge in the Thai context; (c) based on competency standards for learners at each level; (d) include evaluation that emphasizes application of knowledge more than just theory; and (e) support research and development to promote the transition from vocational education to the world of work. Cooperation with community and industry would (a) involve community participation at every stage from planning to implementation; (b) provide effective incentives necessary for private participation, such as, tax incentives, and coupon for VET. Quality and standards would (a) probably require license for vocational education teachers; (b) provide continuous and systematic in-service training for vocational teachers; (c) establish funds for vocational teacher development; and (d) develop vocational qualification framework.

Finally, financing and resources for VET would be mobilized from public and private sectors whereby financial support would be provided for students who do not wish to continue beyond compulsory education to obtain vocational training of at least one year before entering the labor market.

Problem statement

The decline in vocational school enrollment is due to a number of reasons. First, an economic crisis occurred in Asia, especially in Thailand in 1997, and after the coup d'état in September 19, 2006. The Thai economy is still in the recovery stage. As a result, some parents lost their jobs, and others suffered from job finding. Today, many parents are unable to afford the tuition fees for their children. Second, the competition among public and private vocational schools in Thailand is very fierce. Private vocational schools compete with other private schools, public high schools, and public vocational colleges. In addition, for the past several years the MOE has issued an annual admissions policy stating that the public high schools and public vocational schools must admit all students who would like to continue studying in the public schools. Because the students who study in public schools pay lower tuitions as a result of government support, this policy discourages the flow of students from public to private vocational schools. Third, some Thai students and their parents believe that

obtaining a degree from a university will result in a higher income and social prestige. Thus, parents encourage their children to study in the general high schools if they have a good academic background. Only students with lower academic abilities are encouraged to study in vocational schools.

The concern for the enrollment issues in private vocational schools triggered by the various reasons as above has prompted the researcher to look into the many factors of value that influence private vocational schools choice. Taking up a research topic in “Structural Relations of Factors of value in School choices at Private Vocational schools,” the researcher expected findings that would shed light on planning and marketing as well as on increasing competitiveness of the private vocational schools.

Research objective

Research objectives were to investigate the factor affecting value in school choices of private vocational schools and to find out the levels of value in school choices of private vocational schools.

Conceptual framework

The researcher has based his study on the one theory and the two concepts:

Concerning the theory of value in school choices of private vocational schools, the researcher studied the ideas from Spranger’s theory which consisted of 6 factors, i.e., (1) economic factor (2) social factor (3) political factor (4) environment factor (5) religion and belief factor and (6) theoretical factor.

Based on the concept of factors affecting value in school choices of private vocational schools, the researcher studied the findings of Anawut Choosup which consisted of 14 factors indicating school choice in private vocational schools such as (1) programs options (2) guardian’s preference (3) academic reputation (4) social reputation (5) advertisement (6) gender (7) house or residence (8) tuitions (9) desire to study in a private vocational school (10) parent’s educational level (11) scholarships (12) GPA (13) rank of school choice (14) family income. Pattama Roopsuwan had given the variables of satisfaction with studying in vocational institutions such as

extracurricular activities, GPA, Major of the study, parents' education level, and satisfaction. From these concepts, the conceptual framework was drawn up as shown in the figure 1:

Definition of terms

Value in school choices at private vocational schools means the element power that affects the beliefs, needs, and wants of an individual and consequently prompts him or her on studying in private vocational school or having this type of profession. It was described in term of the principles of six attitudes of persons namely: economic factor, social factor, political factor, environment factor, religion and belief factor, and theoretical factor.

Factors influencing choices of private vocational school mean the factors that influence the value determinants in school choices at private vocational schools. They consisted of school demographic characteristics and student demographic characteristics.

Private vocational school means the educational institutions organized by private owners, foundations, churches, etc. to provide programs of career development in commerce.

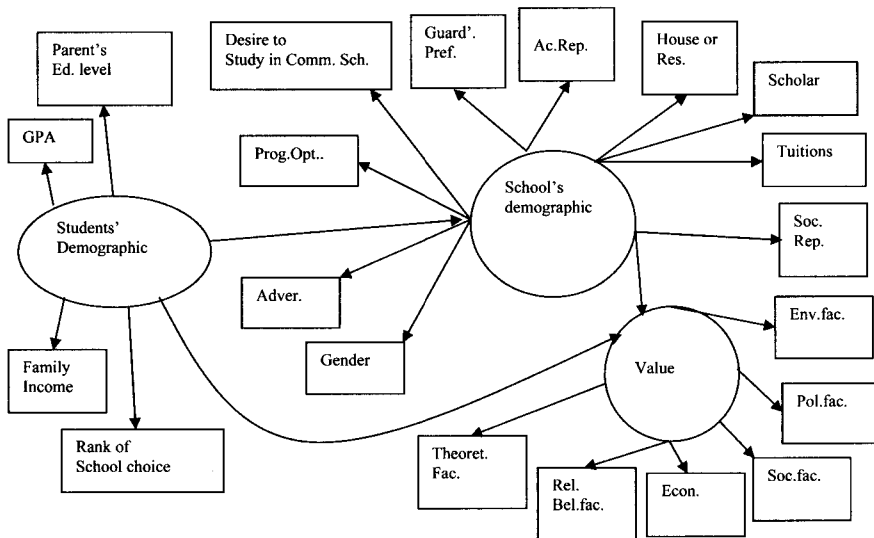

Figure 1 Conceptual framework

Methodology

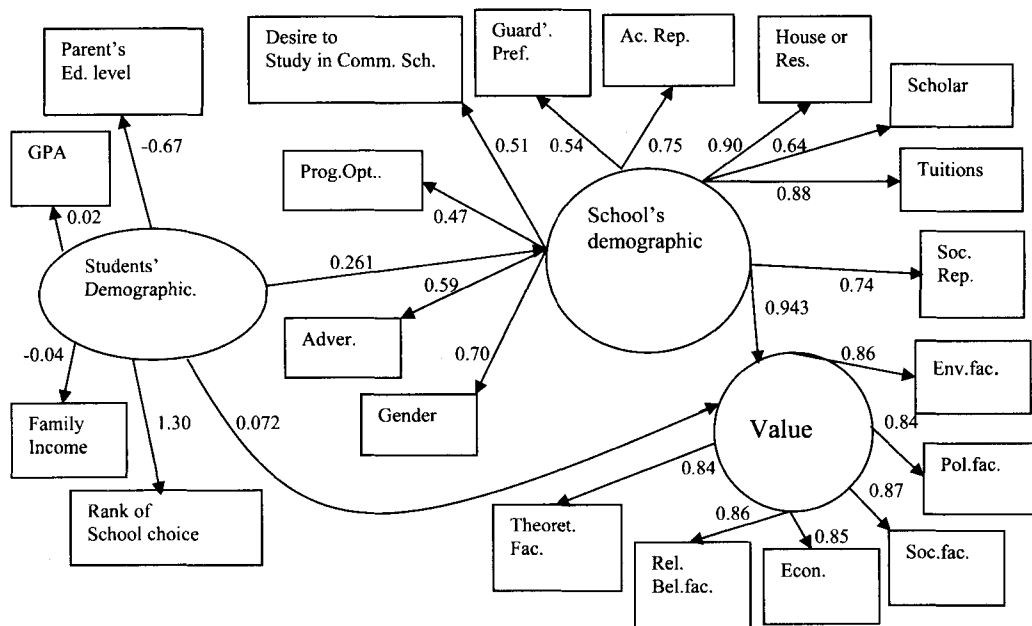
The sample of this study included the private vocational schools in Bangkok. Most of these schools generally offered two commercial programs: the 3-year Certificate in Commercial Education, and the 2-year Diploma in Commercial Education. Some schools offered only the 3-year Certificate in Commercial Education; however, the main focus of the research was on the first year students at the Certificate level of Commercial Education of private vocational schools in Bangkok. The population consisted of 29,970 students from 53 private vocational schools in Bangkok, Thailand, in the educational year of 2007. The student sample selected included 379 students from 53 vocational schools in Bangkok, Thailand, by using sample criteria of Krejcie and Morgan. The Stratified Random Sampling was used. The research instrument used in this research was the questionnaire which was divided in to 3 parts to question the first-year commercial students in Bangkok, Thailand, as the following details. Part 1 of the questionnaire was the general information of the targeted students. Part 2 of the questionnaires was concerned with the factors of value in school choices at private vocational schools. They were rating scales of 5 levels which consisted of 61 questions. Part 3 of the questionnaire was concerned with the level of value in school choices at private vocational schools. They were rating scales of 5 levels which consisted of 39 questions.

The instrument included the study of the tendency of theory, research, related documents of related factors affecting value in school choices of private vocational schools was constructed. The questionnaires which were concerned with the factors affecting value in school choices by modifying a questionnaire of Anawut Choosup and the questionnaire concerning of the level of value from Spranger's Theory. The constructed questionnaires were sent to the experts to examine and define the important role of covering the theory. The questionnaires were subsequently submitted to another group of experts to examine the content validity. Finally, the questionnaires were modified according to the suggestions of the experts. The validity of questionnaires was extrapolated by submitting a questionnaire to the experts. The language used in questionnaires were edited by 3 experts, and then it was tried out with 30 non-targeted

students to find the reliability by using Cronbach's Alpha Coefficient. The reliability was 0.987. The process of data collection was carried out by requesting a letter from King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang and sent a letter to each of 53 administrators in private vocational schools in Bangkok to ask for cooperation in data collection. The 379 questionnaires were sent out to 379 students of 53-targeted schools by mail or by hand delivery around July, 2008. Data analysis was done by using SPSS for Windows and LISREL. The correlation of factors that influence value in school choices at private vocational schools was determined by Path Analysis of LISREL version 8.72 to prove the validation of the model, while the Goodness of Fit Measurement was used to measure the level of harmony of functions. Chi-Square test was used to prove the assumption of harmonious functions. If Chi-Square value was high, the model LISREL was not consistent. If Chi-Square value was low, the model LISREL was consistent. The Goodness of Fit Index (GFI) was a level of harmony of a pair-wise comparison with the convinced data of two models. If Chi-Square was high, when comparing with an autonomous degree, the model must be adjusted downward from the first value; therefore, the new model was more harmonious to the convinced data. The GFI was the ratio of differentiation between harmonious function of the old model to the new model that would be adjusted. GFI value would fall between zero and one. When GFI was closed to one, it indicated the model was harmonious with the convinced data. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) was the adjustable value of GFI that obtained by considering the size of autonomous degree, number of variables, and sample size. When the AGFI value was closed to 1.00, the model was harmonious with the convinced data. Root Mean Squared Residual (RMR) was the index showing the remainder by averaging the comparison of level of harmonious with the convinced data of two models. When the RMR was closed to 1, the model was harmonious with the convinced data.

The model of the factors affecting value in school choices of private vocational schools in Thailand was developed. It was designed by taking the analyzed data of the status of factors that indicate value of school choices of private vocational schools which had coincident idea of students of each factor had been set up accordingly to

the total factors of the structural correlation analysis. The factors had been categorized based on the coincident idea of students, i.e., program options, guardian’s preference, academic reputation, social reputation, advertisement, gender, house or residence, tuitions, desire to study in a private business school, parent’s educational level, scholarships, GPA, rank of school of choice, and family income.

Chi-Square=24.61, df=45, P-value=0.99425, RMSEA=0.000

Figure 2 The Model of Factor Affecting Value in School Choices of Private Vocational Schools

Results

Most students, who studied at private vocational schools, were male (58.4%) and female (41.6%). Their GPA’s were between 2.1–3.0 (60.8%) and GPA’s of 3.1–4.00 (30.4%). They chose to study at these private vocational schools as a second choice (39.7%), and first choice (34.4%). Most of their parents held bachelor’s degree (48.8%). Their parents had monthly income between 20,001–25,000 Baht/m (51.2%), and 25,001–30,000 Baht/m (26.4%).

All variables of the structural relations within the model had significantly influenced the value in school choices at private vocational schools. After validating, the model fit well to the empirical data that were indicated by the chi-square value (24.61, $df=45$, $p=0.99426$, $GFI=.993$, $AFGI=.969$, $RMR=.011$).

The total effects of all variables ranging from maximum to minimum were House or Residence (90.00%), Tuitions (88.00%), Desire to study at private vocational school (81.00%), Academic reputation (75.00%), Social reputation (74.00%), Gender (70.00%), Scholarships (64.00%), Advertising (59.00%), Guardian's preference (54.00%), Program Options (47.00%), School choice (130.00%), Parent's education level (67.00%), Family income (4.00%), and GPA (2.00%).

The direct effects of latent variables to value in school choices at private vocational schools ranging from maximum to minimum were: School demographic factors to value (94.3%), Student demographic to factors (26.1%), and the Student demographic to value (7.2%) respectively. The indirect effects of latent variables to value in school choices at private vocational schools were student demographic to value (24.6%).

The levels of value in school choices ranging from maximum to minimum were social factor (87.0%), environment factor (86.0%), religion and belief factor (86.0%), economic factor (85.0%), political factor (84.0%), and theoretical factor (84.0%).

Discussion

The factors affecting value were determined individually according to results. In terms of housing conditions or residential areas, it was considered as the high priority factor of value in school choices at private vocational schools. Students would like to have some neighbors to go to the same school and have a convenient way to commute. This was consistent with Astin (1993). So, administrators should construct star network of learning centers to serve huge numbers of students.

Tuitions was the follower, the students chose these schools because their parent's income was sufficient to afford the schooling expenses. Follows by the students studied

in these schools because teachers can find jobs for them while they are studying. And lastly, there were no significant additional costs other than tuitions. They were not interested in the school allowable of making use of their relative's learning materials. That's because most learning materials were out of date after being used for years. Therefore, administrators should advertise on package of tuitions with free learning materials.

Social factor was the most important factor for value in pursuing studies at private vocational schools, and the students studied in a private vocational school because they thought that their friends were very helpful. They had good access to computers and technology in their schools. They liked schools' environment, and the teachers were always available to advice and help.

The environmental factors do play an important role in learning process. The students wanted to gain more knowledge acquired from vocational schools to earn money during their studying. The students liked the school with a unique uniform, and it was convenient for them to borrow books from the library. They were satisfied with learning experiences. The school had internet facilities and E-mail address for all students to contact their teachers. The school library had been adequately equipped for learning.

In order to develop the value in school choices of private vocational schools, the results of this study should bring into consideration. The advertisements that placed on buses should focus on several items, i.e., the long history of school academic reputation, courses are always challenging and meaningful, the school program options should relevant to labor market demand, and the graduates always get good jobs. The marketing department should find out the name list from alumni, and send letters for asking parents/guardians to send their cousins/relatives to study at their schools. The students would like to have social activities with several students. Thus, the marketing strategy would enhance the advertisement, which focused on the double entry for schools' surrounding students.

This study was based on the idea of Spranger on value in school choices, which was the abstracted idea. There should be a qualitative study to gain an authentic qualitative data. Moreover, the other idea on value in school choices should be used such as the idea of Hossler and Gallagher, which focused on student's school of choice. Choosup A. and Roopsuwan P. based the study of factors that influence value in school choices on studies, which analyzed the factors affecting value in school choices that do not cover other factors. Other factors concerning value in school choices at trade and industrial schools, and arts and crafts schools should be taken into consideration. The development of the model for value in school choices was a limited study. There should be a study in other factors in order to find out the value in school choices pattern of the private vocational schools, which would be clearer in the future. The results of the study revealed that housing or residential conditions and program options play important roles in this study. It is recommended that further research concerning the specific educational programs should be conducted. The retention of students in school should be conducted for private vocational schools. If private vocational schools try to survive, they must try to retain their current students.

References

- Bhumirat C. (2007). *National Education Plan*. Bangkok: Office of Education Commission.
- Choosup, A. (2002). *Selected variables influencing school choice by students in private vocational schools in Thailand*. Illinois, USA: Illinois State University.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Roopsuwan, P. (2003). *Student satisfaction in Thai private vocational schools*. Illinois, USA: Illinois State University.
- Shinatrakool, R. (1999). *Educational research*. Bangkok: King Monkut's Institute of Technology Ladkrabang.
- Spranger, E. (1928). *Encyclopedia of psychology*. New York: Oxford University Press.
- Udompoch, S. (2000). *Vocational education and training reform in the United States*. Bangkok: Office of National Education Commission.
- Viratchai, N. (1999). *LISREL*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Social Network and School Health Index System as Interventions Enhancing Student Well-Being in Health Promoting Schools*

Kwanmuang Kaeodumkoeng¹

Suwimon Wongwanich²

Shotiga Pasiphol³

ABSTRACT

This research was designed on mixed methods with 2 objectives: (1) to study the relationships among school characteristic variables, social network variables and school health index system variables and students well-being in health promoting schools and (2) to compare social networks in health promoting schools with different quality of school health index system. The research was divided into 3 phases: Phase 1-development of school health index system; Phase 2-exploration and study of the relationships among school characteristic variables, social network variables and school health index system variables and student well-being in health promoting schools and; Phase 3- case study of social network in schools.

The findings: In terms of the relationships among the variables, it was found that social networks are correlated with school health index system, and student well-being with statistical significance. Furthermore, school health index system is correlated with student well-being with statistical significance.

Additional findings indicated that school characteristic variables comprised the following: (1) the school sector has no correlation with social network, school health index system and student well-being. (2) school size correlates with school health index system with statistical significance, but has no correlation with social network and student well-being and (3) teacher ratio correlates with social network and school health index system with statistical significance but has no correlation with student well-being.

* Supported by The 90th Anniversary of Chulalongkorn University Fund (Ratchadaphiseksomphot Endowment Fund)

¹ Ph.D. in Educational Research Methodology

² Advisor

³ Co-Advisor

เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน ในฐานะตัวแทรกแซงที่ส่งเสริมสุขภาพ ของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*

ขวัญเมือง แก้วดำเกิง¹

สุวิมล ว่องวานิช²

โชติกา ภาชีผล³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed methods) ในลักษณะการอธิบายตามหลัง (explanatory sequential design) มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดการบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนกับสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และ (2) เพื่อเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการจัดการบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนแตกต่างกัน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการจัดการบริการสุขภาพฯ ตัวแปรสุขภาพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรการจัดการบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ได้แก่ (1) สังกัดของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเครือข่ายทางสังคม ตัวแปรการจัดการบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน และตัวแปรสุขภาพของนักเรียน (2) ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการจัด บริการสุขภาพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรสุขภาพของนักเรียน และ (3) สัดส่วนครูต่อนักเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดการบริการสุขภาพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาพของนักเรียน

* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ปีการศึกษา 2552 วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้รับทุน “90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 8 (1/2552)” จากบัณฑิตวิทยาลัย

¹ นิสิตปริญญาเอก ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การประกันคุณภาพการศึกษาของชาติมีความสำคัญมากขึ้น ส่งผลให้การจั้ดบริการด้านสุขภาพในโรงเรียนจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา “สุขภาพ” มีความสัมพันธ์เชิงพลวัตกับปัจจัยต่าง ๆ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมย่อมส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ องค์การอนามัยโลกได้ผลักดันให้มีการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุกที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยกำหนดสุขภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในวัยเจริญเติบโตต้องการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง

การทบทวนแนวทางการจั้ดบริการด้านสุขภาพในโรงเรียน พบว่ามีการพัฒนา “School Health Index” หรือ “ดัชนีสุขภาพโรงเรียน” ขึ้น (CDC, 2004) ซึ่งเป็นทั้งแนวทางในการประเมินตนเองและการวางแผนงานด้านสุขภาพสำหรับโรงเรียน กล่าวได้ว่าเป็นมาตรฐานที่สามารถสะท้อนคุณภาพการจั้ดบริการสุขภาพในโรงเรียนได้ โดยกำหนดปัจจัยองค์ประกอบสำคัญสำหรับการมีสุขภาพที่ดี จำนวน 8 องค์ประกอบ คือ (1) นโยบายด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (2) การสอนสุขภาพ (3) การสอนพลศึกษาและกิจกรรมออกกำลังกายอื่น ๆ (4) บริการอาหาร (5) บริการสุขภาพ (6) การให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการทางสังคม (7) การส่งเสริมสุขภาพให้กับบุคลากร (8) การเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวและชุมชน (CDC, USA, 2004)

กลไกสนับสนุนการจั้ดบริการสุขภาพในโรงเรียนที่ผ่านมา มีการกำหนดไว้ในแนวทางดำเนินงานแต่ขาดการกระตุ้นและการพัฒนาส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการศึกษาน้อยมากเกี่ยวกับกลไกเครือข่ายในงานสุขภาพ องค์การอนามัยโลกประจำภาคพื้นแปซิฟิกตะวันตกได้เน้นว่าการส่งเสริมสุขภาพจะได้ผลดีต่อเมื่อมีประชาคมอื่นนอกเหนือจากหน่วยงานสาธารณสุขเข้ามาร่วมงานด้วย โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจึงจะประสบความสำเร็จ (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2541) ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับการส่งผลของเครือข่ายทางสังคมและการจั้ดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนที่มีต่อสุขภาพะของนักเรียนจะทำให้ได้สารสนเทศสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนางานส่งเสริมในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจั้ดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน กับสุขภาพะของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการจั้ดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการศึกษาได้แก่ โรงเรียนที่มีการดำเนินงานตามแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และการศึกษาเป็นการปรับใช้ดัชนีสุขภาพโรงเรียน (School Health Index) ในระดับ middle school ของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือเทียบได้กับระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยศึกษาในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 หรือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นเป้าหมายของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในภาพรวมของโรงเรียน ประกอบด้วย **สุขภาพทางกาย** ได้แก่ (1) การมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (2) การมีน้ำหนัก/ส่วนสูงตามเกณฑ์ (3) การมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ (4) การประสบอุบัติเหตุจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจนไม่สามารถมาเรียนได้ (5) การสูบบุหรี่ **สุขภาพทางใจ** ได้แก่ (6) การมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามเกณฑ์ (7) ความสามารถในการป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ และหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ **สุขภาพทางสังคม** ได้แก่ (8) ความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น (9) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

ตัวแทรกแซงที่ส่งผลต่อสุขภาพของนักเรียน หมายถึง กระบวนการหรือกลไกการดำเนินงานของโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี ในการวิจัยนี้กำหนดตัวแปรแทรกแซงจำนวน 2 ตัว คือ ตัวแทรกแซงที่ 1 ได้แก่ เครือข่ายทางสังคม ตัวแทรกแซงที่ 2 ได้แก่ การจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน

เครือข่ายทางสังคม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านสุขภาพระหว่างบุคคลในโรงเรียน (ตัวแทรกแซงที่ 1) ซึ่งอาจมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร/หน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมาร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน และก่อให้เกิดการเข้าถึงหรือการระดมการสนับสนุนทรัพยากร เพื่อพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน โดยเครือข่ายทางสังคมมีลักษณะต่างกันตามมิติ *ด้านโครงสร้าง* ได้แก่ (1) ลักษณะโครงสร้างของเครือข่ายการดำเนินงานสุขภาพของโรงเรียน (2) องค์ประกอบของสมาชิกในเครือข่าย *ด้านบทบาทหน้าที่* ได้แก่ (3) ร้อยละของสมาชิกในเครือข่ายที่รับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง (4) ร้อยละของสมาชิกในเครือข่ายที่ร่วมกิจกรรมตามบทบาทหรือมีการกระทำตามข้อตกลง (5) ร้อยละของสมาชิกในเครือข่ายที่ทำงานโดยไม่ต้องใช้อำนาจบังคับ และ *ด้านปฏิสัมพันธ์* ได้แก่ (6) ร้อยละของสมาชิก

ในเครือข่ายที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน (7) ร้อยละของสมาชิกในเครือข่ายที่มีการให้ความช่วยเหลือกัน และ (8) ร้อยละของสมาชิกในเครือข่ายที่มีความไว้วางใจกัน

ระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (School Health Index System) หมายถึง ชุดตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมิน และการแปลผลคุณภาพของการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นจากดัชนีสุขภาพโรงเรียน (School Health Index) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดองค์ประกอบสำคัญต่อการสร้างสุขภาวะในโรงเรียน 8 ประการ คือ (1) นโยบายด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (2) การสอนสุขศึกษา (3) การสอนพลศึกษาและกิจกรรมออกกำลังกายอื่น ๆ (4) บริการอาหาร (5) บริการสุขภาพ (6) การให้คำปรึกษา แนะนำและบริการทางสังคม (7) การส่งเสริมสุขภาพให้กับบุคลากร และ (8) การเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวและชุมชน

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดบริการด้านสุขภาพซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนมีสุขภาพดีตามแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้เน้นศึกษาเฉพาะสุขภาวะของนักเรียนเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการวัดและศึกษาสุขภาวะของบุคลากรในโรงเรียน

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีวิจัย (mixed methods) ในลักษณะการอธิบายตามหลัง (explanatory sequential design) เริ่มต้นด้วยการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ในการอธิบายผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นสามระยะ (three-phase design) คือ การวิจัยระยะที่ 1 พัฒนาระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย การวิจัยระยะที่ 2 สำรวจสภาพและศึกษาการส่งผลกระทบต่อตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนกับสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมัธยมศึกษา การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาเครือข่ายทางสังคมรายกรณี รายละเอียดขั้นตอนการวิจัยดังภาพ 1

ขั้นตอนการวิจัย

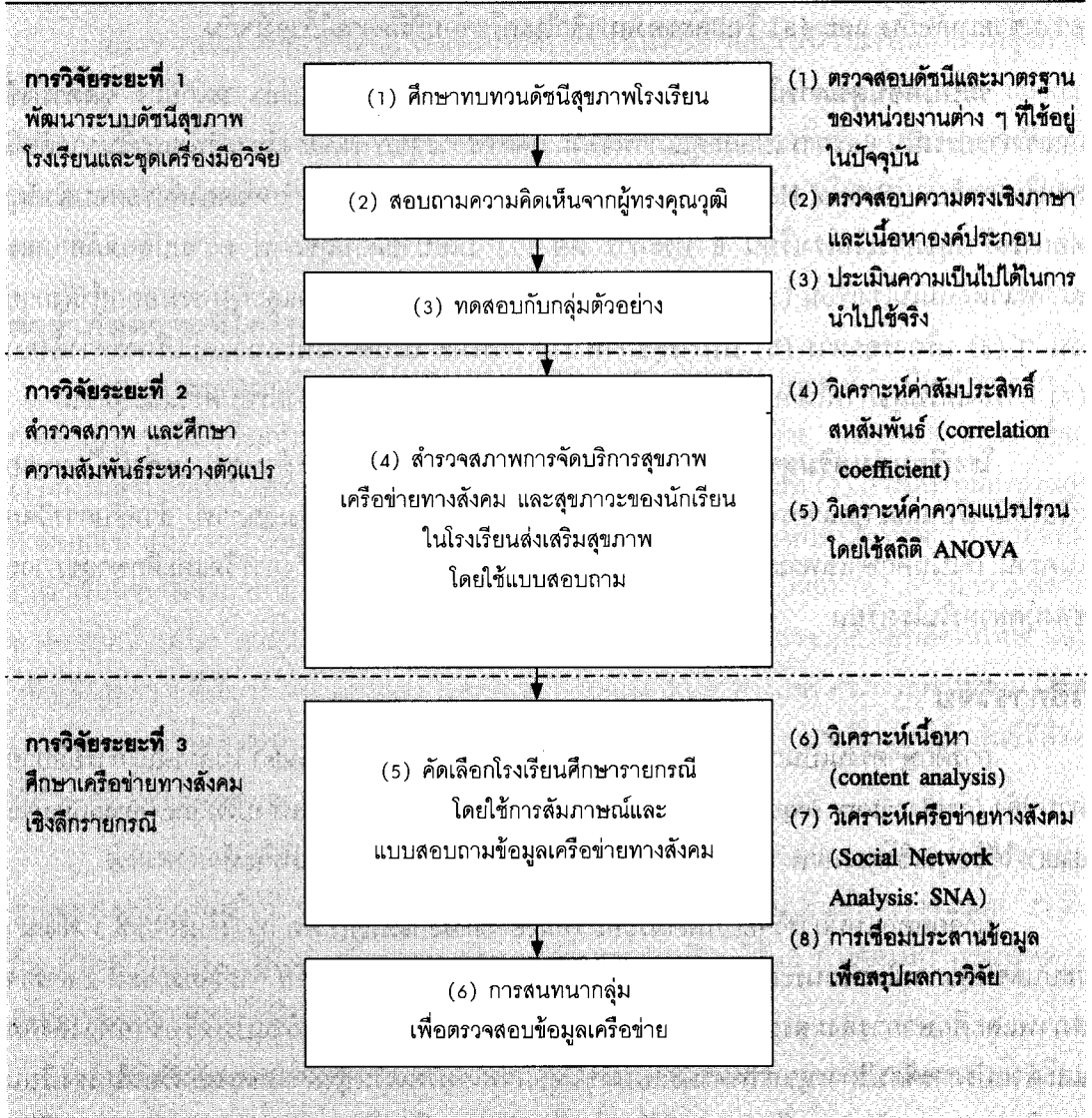
การดำเนินงานวิจัยตั้งแต่ระยะเริ่มต้นกระทั่งเสร็จสิ้นการวิจัย 3 ระยะ สรุปได้ดังนี้

- ◆ เครื่องมือทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง
 ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

วัตถุประสงค์

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพ 1 แสดงขั้นตอนในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปผลการวิจัยได้เป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 การพัฒนาระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน

กับสุขภาพของนักเรียน ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมของโรงเรียนที่มีการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาาระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

(1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงภาษาของดัชนีบ่งชี้การจัดบริการสุขภาพตามดัชนีสุขภาพในโรงเรียน รวมทั้งส่วนของข้อคำถามด้านปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน เครือข่ายสุขภาพ และสุขภาพของนักเรียนในชุดเครื่องมือการวิจัยทั้งฉบับ โดยใช้การรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

สรุปการปรับปรุงระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนที่พัฒนาจาก School Health Index มีการปรับปรุงดัชนีสุขภาพจากเดิมที่มีจำนวน 116 ตัวบ่งชี้ นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 54 ตัวบ่งชี้ การปรับปรุงดัชนีสุขภาพโรงเรียนดังกล่าว ยังคงไว้ซึ่งคุณลักษณะเด่นในแต่ละองค์ประกอบ อาทิ การให้ความสำคัญต่อวิธีการและกระบวนการ การกำหนดค่านิยมในแต่ละประเด็น โดยมีการแยกตัวบ่งชี้ด้านเครือข่ายการทำงานออกมาทำการศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการส่งผลของตัวแปรดังกล่าวต่อสุขภาพของนักเรียน

(2) ทดลองใช้

ผู้วิจัยได้นำดัชนีสุขภาพโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความชัดเจนของภาษากับกลุ่มครูอนามัยโรงเรียนในสถานศึกษาที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริงจาก 3 สังกัด คือ สพฐ. สช. และท้องถิ่น รวมจำนวน 31 คน

(3) ตรวจสอบหลังการใช้

เนื่องจากองค์ประกอบของการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน จำนวน 8 องค์ประกอบได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และนำมาทดลองใช้กับโรงเรียนในประเทศไทยเป็นครั้งแรก และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาในฐานะตัวแปรแทรกแซง (interventions) ที่ส่งผลต่อสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของตัวแปรองค์ประกอบในการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนภายหลังจากที่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างจริงในขั้นตอนการศึกษาสภาพการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL

◆ เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง
◆ ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์พบว่า องค์ประกอบการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (SHI) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 20.69) ที่องศาอิสระเท่ากับ 1 (df = 16) โดยมีค่าความน่าจะเป็นเข้าใกล้ 1 (p = 0.19) แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.03 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าองค์ประกอบการจัดบริการสุขภาพ (SHI) และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปได้ว่าองค์ประกอบและตัวแปรที่มุ่งวัดการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ดังนั้น ตัวแปรแฝงดังกล่าวจึงสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกตได้หรือองค์ประกอบในแต่ละโมเดลได้จริง

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม (ตัวแทรกแซงที่ 1) และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (ตัวแทรกแซงที่ 2) กับสุขภาพของนักเรียน มีข้อค้นพบดังนี้

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะโรงเรียนกับเครือข่ายทางสังคม การจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน และสุขภาพของนักเรียน พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะโรงเรียน ได้แก่ (1) สังกัดของโรงเรียน (SECTOR) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเครือข่ายทางสังคม (NETWORK) ตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (SHI) และตัวแปรสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน (HEALTHY) (2) ขนาดของโรงเรียน (SCH_SIZE) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .05) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ (r = 0.140) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน และ (3) สัดส่วนครูต่อนักเรียน (TC_RATIO) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .05) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ (r = 0.163 และ r = 0.136 ตามลำดับ) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาพของนักเรียน

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมกับการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน พบว่า ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .01) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.686) โดยมีความสัมพันธ์กับการจัดบริการสุขภาพ ตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในองค์ประกอบด้านนโยบายด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

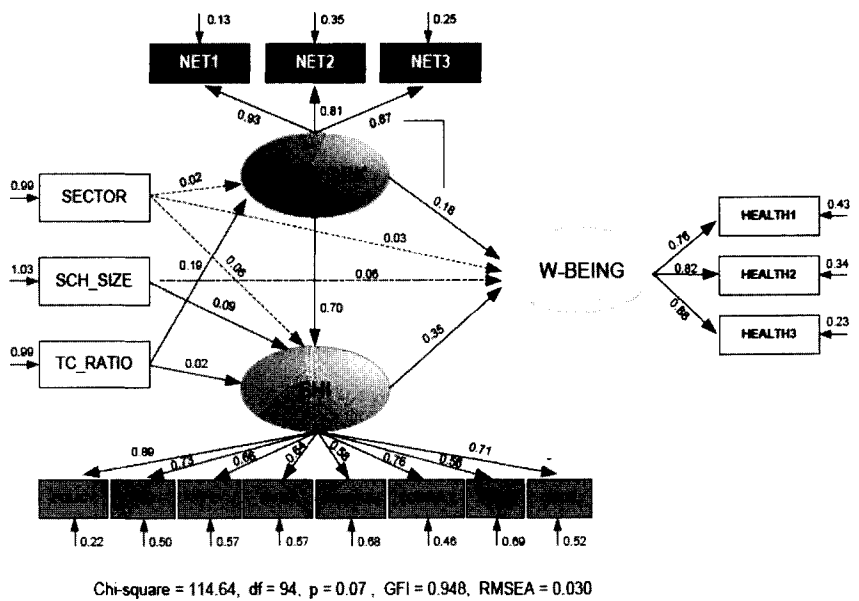
สูงที่สุด ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.631$) รองลงมาคือ การเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัว และ ชุมชน ($r = 0.604$) การให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการทางสังคม ($r = 0.586$) บริการอาหาร ($r = 0.527$) การสอนสุขศึกษา ($r = 0.454$) การสอนพลศึกษาและกิจกรรมออกกำลังกายอื่น ๆ ($r = 0.452$) การส่งเสริมสุขภาพให้กับบุคลากร ($r = 0.418$) และบริการสุขภาพ ($r = 0.374$) ตามลำดับ

(3) ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายทางสังคมกับสุขภาวะของนักเรียน พบว่า ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาวะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .01$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.400$) โดยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาวะของนักเรียนในมิติสุขภาวะทางกาย สูงที่สุดในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.381$) รองลงมาคือ สุขภาวะทางสังคม ($r = 0.376$) และสุขภาวะทางใจ ($r = 0.284$) ตามลำดับ

(4) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนกับสุขภาวะของนักเรียน พบว่า ตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .01$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.401$) โดยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรสุขภาวะของนักเรียนในมิติสุขภาวะทางสังคมสูงที่สุด ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.375$) รองลงมาคือ สุขภาวะทางกาย ($r = 0.353$) และสุขภาวะทางใจ ($r = 0.335$) ตามลำดับ

(5) การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลโครงสร้างการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียน พบว่า ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม (ตัวแทรกแซงที่ 1) และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (ตัวแทรกแซงที่ 2) มีค่าอิทธิพลทางตรง (direct effect) ต่อตัวแปรสุขภาวะของนักเรียนแตกต่างกัน โดยตัวแปรเครือข่ายทางสังคม (NETWORK) มีขนาดอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสุขภาวะของนักเรียน (HEALTHY) เท่ากับ 0.18 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (SHI) เท่ากับ 0.25 และพบว่า ตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (SHI) มีขนาดอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสุขภาวะของนักเรียน (HEALTHY) เท่ากับ 0.35 นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะโรงเรียน ได้แก่ สังกัด (SECTOR) ขนาดโรงเรียน (SCH_SIZE) และสัดส่วนครูต่อนักเรียน (TC_RATIO) มีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรอื่น ๆ ในโมเดลโครงสร้างการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียน แต่มีขนาดอิทธิพลที่น้อยมาก

◆ เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง
 ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

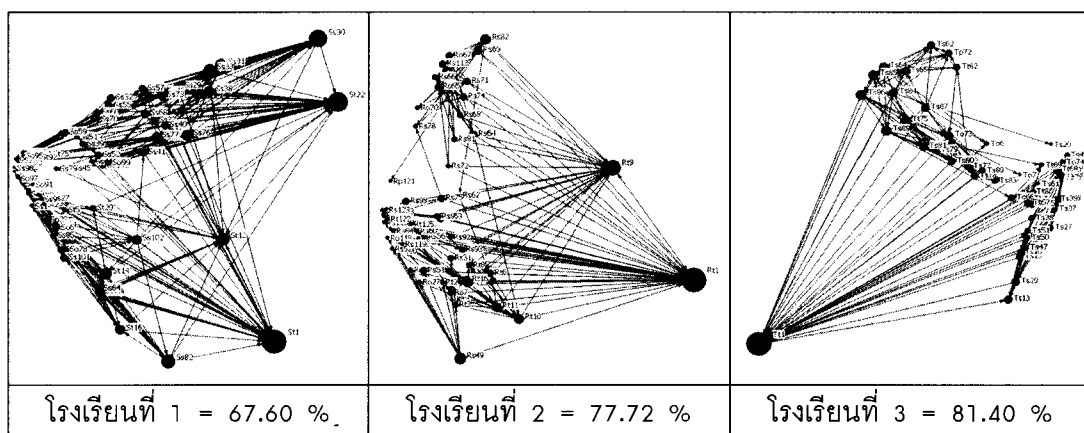
ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการจัดการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนแตกต่างกัน มีข้อค้นพบดังนี้

(1) การวิเคราะห์ศูนย์กลางของเครือข่ายสังคม (the sociocentric network approach) หรือการวิเคราะห์เครือข่ายแบบทั้งเครือข่าย (whole-network) ผลการเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการจัดการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่าขนาดของเครือข่าย (network size) การรวมศูนย์ (centralization) และการจัดกลุ่ม (clustering) สามารถใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดการสุขภาพแตกต่างกันได้ดี ส่วนค่าความหนาแน่นของเครือข่าย (density) และการประสานศูนย์กลาง (eigenvector centrality) ใช้จำแนกได้ไม่ชัดเจน

ตาราง 1 คุณลักษณะของเครือข่ายสุขภาพจากการวิเคราะห์ภาพรวมของเครือข่าย (whole network)

คุณลักษณะของเครือข่าย	คุณภาพโรงเรียน		
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3
(1) ขนาดของเครือข่าย (network size)	107	125	89
(2) ความหนาแน่น (density)			
ค่าเฉลี่ย (Avg. value)	0.0452	0.0268	0.0575
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	0.3131	0.2657	0.3778
(3) การประสานศูนย์กลาง (eigenvector)			
ค่าเฉลี่ย (Avg. value)	0.054	0.045	0.063
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	0.081	0.077	0.085
(4) การรวมศูนย์ (centralization index)	67.60	77.72	81.40

ภาพ 3 ค่า Centralization ของโรงเรียน 3 แห่ง

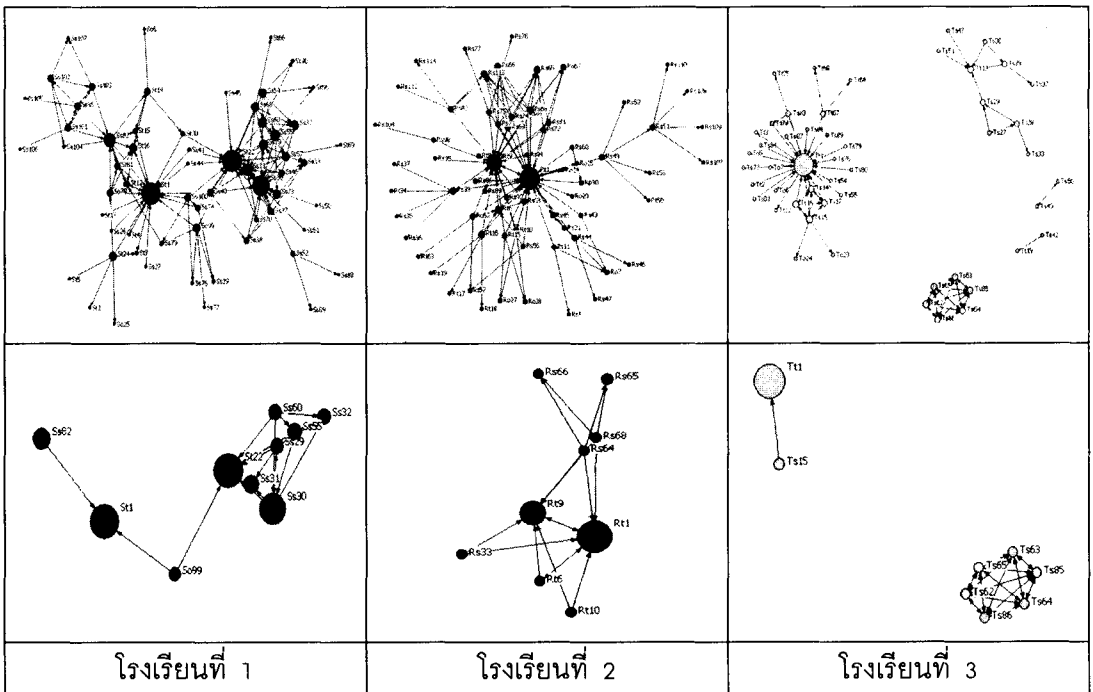
(2) ผลการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย (the egocentric network approach) พบว่า โรงเรียนทั้งสามแห่งมีครูอนามัยโรงเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายฯ โดยความแตกต่างอยู่ที่การทำงานร่วมกับอาจารย์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด ซึ่งทำให้เกิดพลังในการทำงานในโรงเรียนที่ 1 ในขณะที่โรงเรียนที่ 2 ค่อนข้างจะมีการรวมศูนย์ในกลุ่มอาจารย์เพียง 1-2 คน ส่วนโรงเรียนคุณภาพระดับปานกลาง บุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายส่วนใหญ่ใช้การทำงานแบบสั่งการหรือมอบหมายงานให้กับนักเรียนแทนนำมามากกว่าใช้การประสานการทำงานร่วมกับนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

◆ เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง ◆
 ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

เครือข่ายโรงเรียนที่ 1 พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูอนามัยโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่อาจารย์ห้องพยาบาล (St1) และอาจารย์กลุ่มอาหารและยา (อย.น้อย) และกลุ่มเพื่อนใจวัยรุ่น (St22) มีค่าเท่ากับ 30.645 รองลงมาคือ นักเรียนแกนนำกลุ่มอาหารและยา (อย.น้อย) (Ss30)

เครือข่ายโรงเรียนที่ 2 พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูอนามัยโรงเรียน (Rt1) มีค่าเท่ากับ 48.529 รองลงมาคือ อาจารย์กลุ่มยาเสพติด (Rt9) มีค่าเท่ากับ 35.294

เครือข่ายโรงเรียนที่ 3 พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูอนามัยโรงเรียน (Tt1) มีค่าเท่ากับ 48.980 รองลงมาคือ นักเรียนแกนนำกลุ่มยาเสพติดและกลุ่มเอดส์ (Ts15) มีค่าเท่ากับ 12.245

ภาพ 4 เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ในการทำงานร่วมกันของเครือข่ายสุขภาพโรงเรียนที่มีระดับคุณภาพแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายจำนวน 3 ประเด็น ดังนี้

1. การศึกษาเครือข่ายทางสังคม

ตัวประมาณค่า (parameters) ลักษณะของเครือข่ายทางสังคมที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ขนาดของเครือข่าย (network size) การรวมศูนย์ (centralization) และการจัดกลุ่ม (clustering) สามารถใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดบริการสุขภาพระดับดี (1 และ 2) กับคุณภาพระดับปานกลางได้ดี ในขณะที่ค่าความหนาแน่นของเครือข่าย (density) และการประสานศูนย์กลาง (eigenvector centrality) ยังมีความคลุมเครือ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hays และคณะ (2008) ที่ศึกษาเปรียบเทียบเครือข่ายความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนสนิท 3 เครือข่าย ที่มีพฤติกรรมลดความอ้วนแตกต่างกัน พบว่า ความหนาแน่นของเครือข่าย (density) ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับ Valent และคณะ (2008) ที่พบว่า density มีอิทธิพลต่อการออกกำลังกายและน้ำหนักตัวของเด็กนักเรียนในระดับ middle school รวมทั้ง ขนาดของเครือข่าย (size) และความหนาแน่นของเครือข่าย (density) ใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างเครือข่ายได้ดี แต่การรวมศูนย์ (centralization) และการจัดกลุ่ม (clustering) ใช้จำแนกได้ไม่ชัดเจนหรือยังมีความคลุมเครือ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นต่อผลของการศึกษาดังกล่าวว่าจะน่าจะเป็นเพราะค่าการรวมศูนย์ (centralization) เป็นค่าที่ได้จากการวิเคราะห์บทบาทการทำหน้าที่ (functional) ของสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งสะท้อนลักษณะการทำงาน และการมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ส่วนค่าความหนาแน่นของเครือข่าย (density) มักจะขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายด้วย กล่าวคือ เครือข่ายที่มีขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะมีความหนาแน่นมากกว่าเครือข่ายที่มีขนาดใหญ่กว่า นอกจากนี้ ลักษณะการทำงานของเครือข่ายสุขภาพโรงเรียนมักประสานงานกันเฉพาะในกลุ่มย่อยมากกว่าระหว่างกลุ่ม เครือข่ายขนาดเล็กที่มีการทำงานแบบรวมศูนย์จึงอาจมีค่าความหนาแน่นของเครือข่าย (density) สูงกว่าได้ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบค่าความหนาแน่นของเครือข่าย (density) ระหว่างเครือข่ายที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Scott, 2000)

2. การจัดบริการสุขภาพตามระดับดัชนีสุขภาพโรงเรียน

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดบริการสุขภาพครบทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่โรงเรียนมีการจัดบริการอยู่ในระดับดี 4 ลำดับแรก คือ (1) การให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการทางสังคม (2) สุขศึกษา (3) บริการสุขภาพ และ (4) นโยบายด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนจำนวนมากให้ความสำคัญและมีศักยภาพในการให้คำปรึกษา

◆ เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง ◆
ที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

แนะแนว และบริการที่จัดให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง อาทิ การคัดกรองและระบุนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีภาวะเสี่ยง การช่วยเหลือหรือส่งต่อให้ได้รับบริการที่เหมาะสม โดยมีการประสานงานกับแหล่งทรัพยากรในชุมชน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกรณีต่าง ๆ อาทิ ถูกคุกคามชีวิต พยายามฆ่าตัวตาย ถูกล่วงละเมิด ถูกทำร้าย หรือมีการใช้ความรุนแรง รวมทั้งปัญหาการติดสารเสพติด ซึ่งนักเรียนสามารถขอปรึกษาจากครูได้ทุกครั้งที่มีปัญหา การให้ความสำคัญและการมีศักยภาพในการจัดบริการสุขภาพดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายกำชับในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในช่วงปีการศึกษาที่ผ่านมาโดยเน้นการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับปัญหาที่มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนมากขึ้น อาทิ ปัญหาเด็กติดเกม มีการใช้สารเสพติด หรือตั้งครม.ในสภาพที่ไม่มีความพร้อมและนำไปสู่ปัญหาการทำแท้ง ฯลฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสุขภาพ ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาหลักสูตร พัฒนาวิธีการสอน การพัฒนาศักยภาพของครูสอนสุขศึกษา และองค์ประกอบด้านการจัดบริการสุขภาพ ได้แก่ งานพยาบาล การบันทึกสุขภาพของนักเรียน การทำงานร่วมกับแพทย์/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ฯลฯ รวมทั้งองค์ประกอบด้านนโยบายสุขภาพ ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับการศึกษาของ Blum และ Rinehart (1997) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยกำหนดสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และพบว่า นโยบายของโรงเรียน (school policies) เป็นปัจจัยกำหนดสุขภาพในระดับโรงเรียน (school environment variables) ที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน

3. ตัวแทรกแซงที่สำคัญที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน

ตัวแปรแทรกแซงสำคัญต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เครือข่ายทางสังคม และการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน พบว่า ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม (NETWORK) มีขนาดอิทธิพลทางตรง (direct effect) ต่อตัวแปรสุขภาพของนักเรียน (HEALTHY) เท่ากับ 0.18 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (SHI) เท่ากับ 0.25 โดยตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (SHI) มีขนาดอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสุขภาพของนักเรียน (HEALTHY) เท่ากับ 0.35 ทั้งนี้ พบว่า ตัวแปรเครือข่ายทางสังคมส่งผลต่อการจัดบริการสุขภาพฯ ในระดับค่อนข้างสูง คือเท่ากับ 0.70 แสดงให้เห็นว่าเครือข่ายทางสังคมเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนบังเกิดผลดีต่อสุขภาพของนักเรียนตามเป้าหมาย ซึ่งข้อค้นพบจากศึกษาเชิงลึกในโรงเรียนจำนวน 3 แห่งได้ช่วยยืนยันให้เห็นความชัดเจนว่า โรงเรียนที่มีเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็งจะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพ กล่าวคือ มีการ

จัดโครงสร้างที่ดี ได้แก่ มีการมอบหมายบทบาทหน้าที่ มีการสร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนในกลุ่มทำงานและระหว่างกลุ่มทำงานในโรงเรียน

ในงานวิจัยนี้ มีข้อค้นพบที่สำคัญประการหนึ่งคือ โรงเรียนที่มีการจัดบริการสุขภาพฯ ในระดับดีจะเป็นโรงเรียนที่มีเครือข่ายสุขภาพโรงเรียนที่เข้มแข็งด้วย ข้อค้นพบนี้ พบทั้งการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและการศึกษารายกรณีในโรงเรียนที่คัดเลือกมาศึกษาจำนวน 3 แห่ง โดยโรงเรียนในระดับดีทั้ง 2 แห่ง จะมีนักเรียนแกนนำจำนวนหนึ่งที่มีการเกี่ยวโยง (connected) ในการทำงานกับนักเรียนแกนนำในโรงเรียนเครือข่าย และมีการประสานการทำงานระหว่างกลุ่มค่อนข้างดี รวมทั้งไม่เกิดการรวมศูนย์ในการสั่งการหรือมอบหมายงานภายในเครือข่ายมากนัก ผลของการศึกษาครั้งนี้ ค่อนข้างสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fletcher, Hunter และ Eanes (2006) ที่พบว่า ความใกล้ชิดของเครือข่าย (link between network closure) ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (friendship) บทบาทขององค์กร/หน่วยงาน (organization role) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนและการศึกษาของ Zijlstra, Duijn และ Snijders (2006) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (friendship) การร่วมมือรวมพลัง (collaboration) เกี่ยวข้องกับสุขภาพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรสร้างความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างกลไกที่เชื่อมประสานการทำงานและมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายทางสังคมภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญทั้งในระดับผู้นำและผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งการจัดประชุมสัมมนา การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนที่ดีจากการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งศึกษาดูงานระหว่างโรงเรียนในพื้นที่

(2) สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรนำระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนไปปรับใช้ร่วมกับเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยนำข้อดี อาทิ การประเมินกระบวนการและวิธีการเรียนการสอนของครูในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน การประเมินการสร้างโอกาสและกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับครอบครัวและชุมชน รวมทั้งมีรายการตรวจสอบในแต่ละตัวบ่งชี้ ฯลฯ โดยพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินตนเอง (self-assessment) เพื่อการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

◆ เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซง ◆
ที่ส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

(3) หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำข้อมูลสภาพการจัดบริการด้านสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนที่ได้จากการสำรวจสภาพในการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในกำหนดแนวทางการสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถจัดทำโครงการหรือพัฒนากิจกรรมด้านสุขภาพให้เกิดประสิทธิผลต่อสุขภาวะของนักเรียนอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาและปฏิบัติงาน

(1) สถานศึกษาทุกแห่งควรมุ่งเน้นการสร้างระบบความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ตามแนวทาง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ซึ่งต้องการให้โรงเรียนมี “คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง” โดยเปิดโอกาสในการสร้างระบบเครือข่ายตั้งแต่การประชุมชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วมจนได้ผู้แทนหรือแกนนำที่มีบทบาทในการเชื่อมประสานเครือข่ายที่เกิดขึ้นและส่งเสริมให้เกิดศักยภาพสามารถเป็นกลไกสนับสนุนจะส่งผลให้เกิดรูปธรรมต่อการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมด้วย

(2) สถานศึกษาที่มีเครือข่ายสุขภาพของโรงเรียนที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ควรมีการตรวจสอบและส่งเสริมให้เครือข่ายมีลักษณะการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่าย คือมีการประสานงานและมีการทำงานที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอกทั้งในระดับนักเรียนและระดับครู/อาจารย์ รวมทั้งมีการพัฒนาเครือข่ายภายในให้เกิดการประสานการทำงานระหว่างกลุ่มย่อยต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และมีการถอดบทเรียนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

(3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายด้านสุขภาพให้เกิดความเข้มแข็งโดยการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพภายในเครือข่ายให้มากขึ้น เช่น การสร้างแกนนำ การแสวงหาพันธมิตรร่วมคิดร่วมทำ การสร้างความไว้วางใจภายในเครือข่าย เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในระยะต่อไป

(1) ผลสืบเนื่องจากนโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในส่วนของเครือข่ายการดำเนินงานด้านสุขภาพของโรงเรียนอย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาปัญหาและผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อเตรียมความพร้อมในการสร้างระบบการจัดการที่ดีสำหรับการพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) การส่งผลต่อสุขภาวะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญของตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้สามารถทำ

การวิจัยต่อยอดในประเด็นการหาค่าอิทธิพลทำนายของตัวแปรปัจจัยกำหนดสุขภาพของนักเรียน
ในบริบทของไทย

(3) ควรมีการศึกษาติดตามประเมินสภาพและความเข้มแข็งของเครือข่ายโดยใช้วิธีการ
วิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมซึ่งมีลักษณะเชิงพลวัต (dynamic) ในกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเก็บ
ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการใช้ทรัพยากรสำหรับการดำเนินกิจกรรม
ด้านสุขภาพให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญศรี กระหม่อมทอง และคณะ. (2546). รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ.
กลุ่มอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
โยธิน แสงวดี. (2550). คำสำคัญที่ควรทราบในการวิเคราะห์เครือข่ายสังคม. เอกสารโรเนียว. สถาบัน
วิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (สวรส). (2541). *นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ*. ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2541.
แปลโดยพิสมัย จันทวิมล นนทบุรี.
- Blum, R., & Rinehart, P. (1997). *Reducing the risk: Connections that make a
difference in the lives of youth*. Minneapolis: University of Minnesota,
Division of General Pediatrics, Adolescent Health.
- Burt, R.S. (1984). Network items and the general social survey. *Social Networks*, 6,
293-340.
- Centers for Disease Control and Prevention: CDC., USA. (2004). *School health index
(SHI) A self-assessment and planning guide for elementary schools*. Retrived
April 30, 2009 from <http://www.cdc.gov/HealthyYouth/SHI/index.htm>
- Fletcher, A. C., Hunter, A. G., & Eanes, A. Y. (2006). Link between social network
closure and child well-being: The organization role of friendship context.
Developmental Psychology, 42(6), 1057-1068.
- Freeman, L. C. (1979). Centrality in social networks: I. Conceptual clarification.
Social Networks. 1, 215-239.
- Haye, K., Robins, G., Mohr, P., & Wilson, C. (2008). *Obesity in a social context:
physical activity, eating behaviors, and propensity for obesity within adolescent
friend networks*. University of Adelaide, School of Psychology Adelaide, SA,
Australia.

- Konu, A., Alanen, E., Lintonen, T., & Rimpela, M. (2006). Factors structure of the school well-being model. *Health Education Research*, 17(6), 732-742.
- Neergaard, H., Shaw, E., & Carter, S. (2004). *Social support theory: A new framework for exploring gender differences in business owner networks*. Aarhus School of Business, University of Aarhus.
- Scott, J. (2000). *Social network analysis: A handbook* (2nd ed.). London: Sage.
- Simovska, V. (2004). Student participation—a democratic education perspective—experience from the health-promoting schools in Macedonia. *Health Education Research*, 19(2), 198-207.
- Valente, T. W., Fujimoto, K., Chou, C., & Spruijt-Metz, D. (2008). Social network influences on weight and physical activity. University of Southern California.
- World Health Organization. (2005). *Policy and partnership for action: Addressing the determinants of health*. The Bangkok Charter for Health Promotion in a Globalized World.

Research and Development of Learning Management Plans Integrating Local Content Using Research-Based Process to Develop Life Skills of Elementary School Students

San Suwatanpornkool¹
Siripaarn Suwanmonkha²

ABSTRACT

The research objectives were: 1) to study the state and characteristics of teaching for life skills development, integrated learning, using local content and the research-based learning of elementary school teachers 2) to develop learning management plans, and 3) to study the effects of learning management plans. The survey samples were 77 elementary school teachers, the case study was a middlesize elementary schools, and 44 sixth grade students were used in the experimental study. The research instruments were a teachers' questionnaire, life skills test etc. The research findings were: 1) (1) The teacher practiced the teaching for life skills development at a high level but the success was at the medium level. (2) The teachers used integrated learning at the medium to high level but the success was at the medium level. (3) The teachers used local content about the environment. and (4) the teachers used the research-based learning and succeeded at the low to medium level. 2) The learning management plans comprised three units (1) happy community (2) learning how to live and experience, and (3) the local economy. 3) The life skills score of the experimental group was higher than the control group at a significant level of .01.

¹ Master's Graduate, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University

² Advisor

การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ สาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

สันต์ สุวทันพรกุล¹
สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา²

บทคัดย่อ

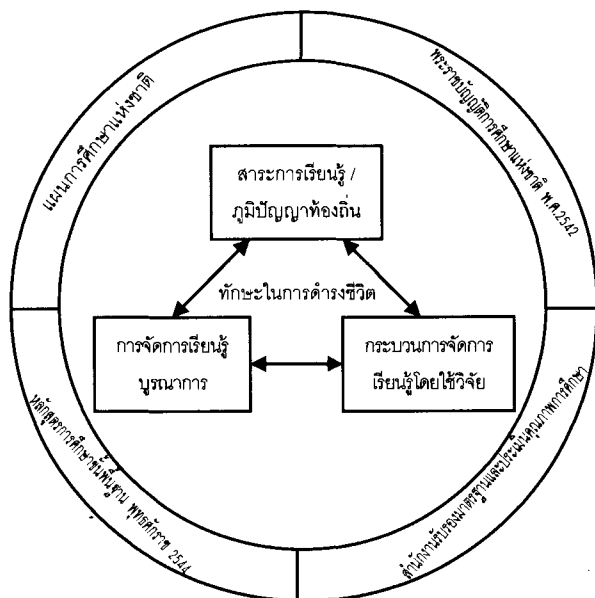
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและลักษณะการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้สาระท้องถิ่น และการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ คือ ครูประถมศึกษา 77 คน กรณีศึกษา คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 44 คน ผลการวิจัย 1) สภาพและลักษณะปัจจุบัน (1) ครูสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในระดับสูงแต่สำเร็จปานกลาง (2) ครูจัดการเรียนรู้บูรณาการระดับปานกลางถึงสูง และสำเร็จปานกลาง (3) ครูใช้สาระท้องถิ่นด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด และ (4) ครูใช้กระบวนการวิจัยและมีความสำเร็จในระดับน้อยถึงปานกลาง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 หน่วย คือ (1) ท้องถิ่นเราน่าอยู่ (2) เรียนรู้ใช้ชีวิต และ (3) เศรษฐกิจของชุมชน 3) นักเรียนกลุ่มที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

จากการวิเคราะห์และการสังเคราะห์เอกสารหลักทางการศึกษา ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า นโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ได้ให้ความสำคัญกับทักษะในการดำรงชีวิตของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม โดยเน้นสาระสำคัญของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับชุมชน รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางปัญญาให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบการวิจัย ความสัมพันธ์ของสิ่งสำคัญดังกล่าวนำเสนอในภาพ 1

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัย ตามเอกสารหลักทางการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบแนวคิดสำคัญว่า ทักษะชีวิตของผู้เรียน จะเกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น ในลักษณะการบูรณาการ โดยบูรณาการทักษะความพร้อมทุกด้านให้เป็นองค์รวม รวมถึงการจัดเนื้อหาให้สอดคล้อง สัมพันธ์ และเชื่อมโยงชีวิตของผู้เรียนกับสภาพท้องถิ่น การดำรงชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการใหม่ ๆ และเนื้อหาในสิ่งที่

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

เป็นความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีอิสระในการเลือกสิ่งที่เรียนตามความสนใจ และความสามารถของตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติจริง และสรุปสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากบุคคลอื่น ได้ทำกิจกรรมที่ท้าทาย และเกิดความสำเร็จ มีโอกาสวิเคราะห์ การเรียนรู้ของตนเอง และวางแผนพัฒนาตนเอง เด็กได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น ยอมรับ และได้มีโอกาสนำความรู้ที่เรียนไปใช้อย่างมีความหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547; กรมวิชาการ, 2545; กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) จากแนวคิดดังกล่าวนี้จึงนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยของการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติเพื่อเพิ่มคุณภาพด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนตามนโยบายการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและลักษณะของการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 5,469 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย
 - 2.2 ตัวแปรทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และ 2) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ (ไม่เน้นการบูรณาการ การใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน)

นิยามศัพท์

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาในด้าน ความรู้ เจตคติ และทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตและสังคมในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ โดยทักษะชีวิตประกอบด้วย 3 ด้าน และมี 9 องค์ประกอบ ตามที่กำหนดโดยกรมสุขภาพจิตซึ่งได้ประยุกต์จากองค์ประกอบทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก ได้แก่

ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วยทักษะ 2 องค์ประกอบ คือ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบร่วม และเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ

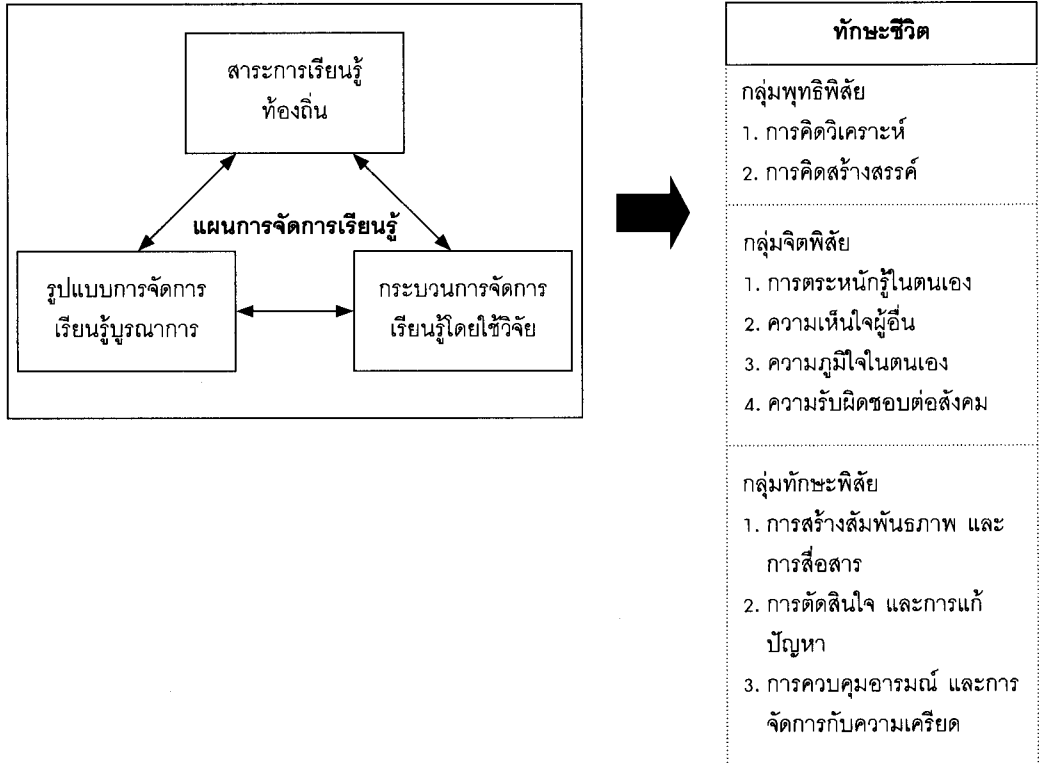
ด้านจิตพิสัย ประกอบด้วยทักษะ 4 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วยทักษะ 3 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพและการ สื่อสาร การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอน และกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมี รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา (Interdisciplinary) โดยใช้สาระท้องถิ่น เป็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยของงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างวิธีเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังตาราง 1 นี้

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 (ส่วนที่ 1 การศึกษาเชิงสำรวจ)

ประชากร คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 100 คน จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม จำนวน 5 ตอน มีค่าความเที่ยง 0.824–0.923

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ค่าที (t-test)

ขั้นตอนที่ 1 (ส่วนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพโดยวิธีกรณีศึกษา)

ระยะที่หนึ่ง: การศึกษาก่อนลงภาคสนาม 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การเลือกกรณีศึกษา โดยคัดเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจง (purposive sampling) 3) การเตรียมตัวในการศึกษาภาคสนาม

ระยะที่สอง: การศึกษาภาคสนาม 1) ทำแผนการศึกษาภาคสนาม 2) ทำแผนการเข้าถึงข้อมูล 3) การสร้างความสัมพันธ์ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบบันทึกเอกสาร แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

ระยะที่สาม: การจัดกระทำข้อมูล 1) การลดทอนข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) 3) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุป โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Analysis) การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparative Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาดูงานเพื่อสร้างความเข้าใจ
2. ศึกษาผลที่ได้จากการสำรวจและการศึกษาเชิงคุณภาพจากกรณีศึกษา
3. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. วิเคราะห์ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. กำหนดโครงสร้างและรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้
6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
7. ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
8. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปศึกษานำร่อง (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
9. ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จาก 2 โรงเรียน โรงเรียนละ 22 คน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะชีวิต แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วยทักษะ 2 องค์ประกอบ คือ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ด้านจิตพิสัย ประกอบด้วยทักษะ 4 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้ ในตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) ด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วยทักษะ 3 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ตัวแปรทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การควบคุมภาวะคุกคามที่มีต่อความตรง 1) การเรียนรู้จากการสอบ (Testing) 2) การใช้เครื่องมือในการวิจัย (Instrumentation) 3) การขาดหายของกลุ่มตัวอย่าง (Mortality) 4) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการคัดเลือกกับวุฒิภาวะ (Selection & Maturation)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านจิตพิสัย และ 3) ด้านทักษะพิสัย มีค่า IOC 0.67-1.00 ค่าความยาก 0.49-0.71 ค่าอำนาจจำแนก 0.49-0.58 และค่าความเที่ยง 0.61-0.74

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 1) สถิติพื้นฐาน 2) การวิเคราะห์ค่าที (t-test) 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนสำหรับตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Variance: MANOVA) และ 4) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตพฤติกรรมและผลงานของนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและลักษณะของการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบัน มีดังนี้

1) การสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงแต่มีความสำเร็จในระดับปานกลาง ครูเข้าใจว่าการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนต้องผ่านการใช้กิจกรรมและวิธีการที่หลากหลาย ปัญหา คือ นักเรียนขาดความพร้อม และครูขาดการเอาใจใส่และการเห็นความสำคัญ

2) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง และมีความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ครูใช้การบูรณาการทั้งภายในกลุ่มและข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ปัญหา คือ การจัดเนื้อหาและเวลาในการสอน

3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สาระท้องถิ่น ครูมีการใช้เนื้อหาด้านสภาพแวดล้อม และสถานที่มากที่สุด ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับความพร้อมในการร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย ครูมีระดับการปฏิบัติและระดับความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ปัญหา คือ การขาดทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย

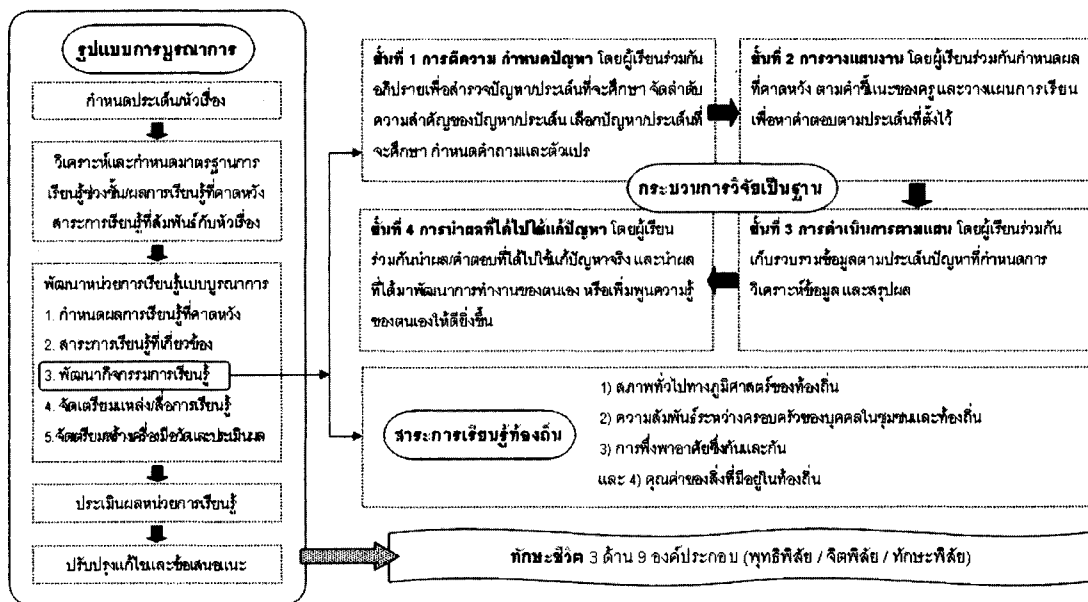
2. ลักษณะและองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน มีดังนี้

1) การใช้รูปแบบการบูรณาการ โดยมีขั้นตอน คือ (1) การกำหนดประเด็นหัวเรื่อง (2) การวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับหัวเรื่อง (3) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ (4) การประเมินผลหน่วยการเรียนรู้ และ (5) การปรับปรุงแก้ไขและการให้ข้อเสนอแนะ

2) การใช้สาระท้องถิ่น โดยมีความครอบคลุมถึง (1) สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น (2) ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของบุคคลในชุมชนและท้องถิ่น (3) การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และ (4) คุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3) การใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การตีความ และการกำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 การวางแผนงาน ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน และขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหา

โดยหลักและแนวคิดในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนปรากฏดังภาพ 3

ภาพ 3 หลักและแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สาระท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

การกำหนดหัวเรื่องในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตามสาระเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น โดยใช้ชื่อว่า “หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นของเรา” ซึ่งหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นของเรานี้ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ย่อย 3 หน่วย โดยมีรายละเอียดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ย่อย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 *ท้องถิ่นเราน่าอยู่* โดยจะเป็นการนำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับท้องถิ่นให้นักเรียนได้รู้จัก โดยนักเรียนจะได้รู้จักและเรียนรู้สถานที่และเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นอย่างพอสังเขป และหน่วยการเรียนรู้ย่อยนี้มีกิจกรรมหลัก คือ การให้นักเรียนได้สำรวจท้องถิ่นทั้งโดยภาพรวมและสำรวจเฉพาะท้องถิ่นตามความสนใจ

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 *เรียนรู้ใช้ชีวิต* เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องมาจากหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 คือ *ท้องถิ่นเราน่าอยู่* โดยเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ย่อยนี้จะเน้นให้นักเรียนเรียนรู้

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

การใช้ชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างปลอดภัยและมีความสุขโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีกิจกรรมหลักคือ การวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 *เศรษฐกิจของชุมชน* เป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยสุดท้ายที่ดำเนิน ต่อมาจากการรู้จักท้องถิ่นและการเรียนรู้การใช้ชีวิตในท้องถิ่นมาแล้ว เรื่องของการดำรงชีพ การทำมาหากิน การค้าขาย เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และมีความสำคัญและจำเป็นในการใช้ชีวิตในท้องถิ่น โดยหน่วยการเรียนรู้ย่อยนี้มีกิจกรรมหลัก คือ การจัดตลาดนัดโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการจัดการ การซื้อขาย และการรู้จักการแก้ปัญหาในสถานการณ์เฉพาะหน้า

หน่วยการเรียนรู้ย่อยแต่ละหน่วยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวนหน่วยละ 6 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 คาบ (1 คาบ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง) รวมแล้ว หน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นของเรา มีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 18 แผน เวลารวมทั้งสิ้น 36 คาบ (36 ชั่วโมง) ใช้ระยะเวลาสอนสัปดาห์ละ 6 คาบ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยจากการวัดทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน 9 องค์ประกอบ สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนพัฒนาการโดยเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเห็นใจผู้อื่น และความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ผลจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิต

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไม่เน้นการแยกสาระการเรียนรู้ของแต่ละวิชา แต่เป็นการบูรณาการที่ผสมผสานเรียบเรียงเนื้อหาบทเรียนให้เชื่อมโยงอย่างมีความหมายกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนมีความคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องราวใกล้ตัวในชุมชนและท้องถิ่นที่อยู่อาศัย ทำให้นักเรียนรู้สึกเหมือนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ต่าง ๆ ในบทเรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความท้าทาย และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตได้จริง ดังแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2548; กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนจึงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิตย์ เทียนวรรณ (2548) สุคนธ์ทิพย์ ตาสิงห์ (2543) Viiri และ Saari (2004) รวมถึง Junge และ other (2003) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการ การใช้กระบวนการวิจัย และการใช้สาระท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางการเรียนทั้งทางด้านทักษะในการเรียน ทักษะการคิด รวมถึงการมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

2. เมื่อพิจารณาผลการวัดทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านจิตพิสัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานนั้นมีคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่หากพิจารณารายองค์ประกอบย่อยของทักษะชีวิต พบว่า ในด้านของการคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยจากการวัดทักษะชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยในองค์ประกอบที่เหลือมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานนี้ได้พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยมากกว่าด้านพุทธิพิสัย กล่าวคือ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้ได้เน้นการพัฒนานักเรียนในด้านการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมด้วยทักษะที่เป็นความรู้สึกรู้จักคิด และเป็นการปฏิบัติต่อกันโดยตรงมากกว่าการพัฒนาทักษะที่เป็นเชิงความรู้เชิงพุทธิพิสัย เช่น การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

3. การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในด้านพฤติกรรมที่มาจากการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงจะเริ่มสังเกตได้อย่างชัดเจนในช่วงสัปดาห์ที่ 3 หรือเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 และเข้าสู่แผนการจัดการเรียนรู้ย่อยที่ 2 ซึ่งน่าจะมาจากการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนเกิดความคุ้นเคย รวมถึงการที่นักเรียนได้รับการพัฒนาในแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนครบวงจรของหน่วยการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาจากการดำเนินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

1. การใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้นนับว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ทำให้นักเรียนต้องใช้ระยะเวลาในการทำความเข้าใจในกระบวนการ

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิจัยที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยต้องอธิบายรวมถึงแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการดังกล่าว ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ สิ่งสำคัญคือครูจะต้องอธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและทำที่ที่ให้นักำลังใจ ประกอบกับการใช้แผนภาพง่าย ๆ ที่ช่วยให้เกิดแนวคิดเป็นรูปธรรม

2. นักเรียนในชั้นเรียนบางคนมีพฤติกรรมที่มีความแตกต่างจากเพื่อนส่วนใหญ่ เช่น การขาดทักษะการเข้าสังคมกับผู้อื่น พฤติกรรมก้าวร้าวอันเนื่องมาจากอายุที่เข้าสู่ช่วงวัยรุ่น นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในด้านการเรียน เช่น การอ่านและการเขียนไม่คล่อง ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การจัดการเรียนรู้ในบางครั้งไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หรือทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดความล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องสังเกตและให้ความสำคัญในการทำ ความเข้าใจและวิเคราะห์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากนักเรียนส่วนใหญ่เพิ่มเติม และพยายามหาแนวทางที่จะสื่อสารสร้างสรรค์และส่งเสริมให้นักเรียนเหล่านี้ให้สามารถเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้

3. การวัดและประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ นั้น นอกจากการใช้แบบวัดแล้ว ครูคอยสังเกตและบันทึกพัฒนาการของนักเรียนให้ชัดเจนโดยครูควรเขียนคำอธิบายคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบว่านักเรียนที่มีพัฒนาการในทักษะชีวิตแต่ละด้านนั้นควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง รวมถึงในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ การวางแผนทบทวนที่ชัดเจนจะช่วยครูให้สามารถวัดและพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 3 การใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากการศึกษาเชิงสำรวจและการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่า ระดับการปฏิบัติและระดับความสำเร็จในด้านการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ของครูนั้นยังอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และผลจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนนั้น ครูผู้สอนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยให้เกิดขึ้นจริงได้ โดยมีเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้ 1) ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการวิจัยในฐานะเป็นกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูควรมีประสบการณ์ที่ดีในการวิจัยอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ 2) ครูควรใช้กระบวนการวิจัยในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของนักเรียน 3) บุคลิกภาพของครูผู้สอนควรเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน สิ่งสำคัญคือครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีเวลาได้คิด และใช้คำถามปลายเปิด ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันตรวจสอบคำตอบของตนเอง และ 4) ระบบการจัดการวิชาการของโรงเรียนควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นร่วมกัน

ส่วนที่ 4 ผลจากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสานในการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

ในระยะที่ 1 ของการศึกษาในงานวิจัยนี้ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพและลักษณะของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า ผลจากการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษานั้นแม้สาระสำคัญของผลจะให้สารสนเทศที่ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่สารสนเทศที่ได้จากแต่ละวิธีช่วยให้ผู้วิจัยเกิดมุมมองและมิติที่ต่างกัน กล่าวคือ การวิจัยเชิงสำรวจจะให้ข้อมูลเชิงปริมาณที่มีความน่าเชื่อถือในด้านของระดับของการปฏิบัติและระดับความสำเร็จค่อนข้างชัดเจน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาจะสะท้อนภาพที่ทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ในสนามได้อย่างชัดเจน มุมมองและมิติของข้อมูลมีความแตกต่างกันนี้ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตอันเป็นสารสนเทศสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมซึ่งมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพเริ่มต้นหรือความต้องการจำเป็น ถ้ามีเวลาควรดำเนินการทั้ง 2 วิธี แต่หากมีข้อจำกัดเรื่องเวลาอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งตามความจำเป็นและประสบการณ์การเรียนรู้ของนักวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรศึกษาทำความเข้าใจโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการบูรณาการและเนื้อหาสาระตามหลักสูตรของโรงเรียน รวมถึงกระบวนการวิจัยที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้เพื่อให้การใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูผู้สอนควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานให้กับผู้เรียนทั้งก่อนการจัดการเรียนรู้และระหว่างการจัดการเรียนรู้

3. ครูผู้สอนสามารถปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านเนื้อหาสาระและการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพและภูมิหลังของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ระบบบริหารวิชาการของโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของการนำกระบวนการวิจัยที่นำไปสู่การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

- ◆ การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ◆
เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

5. คณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูโดยให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาการสอนของตน หรือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน การวิจัยต่อไปควรมีการศึกษาทักษะชีวิตควบคู่ไปกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้นี้ตามมาตรฐานของหลักสูตร

2. ควรมีการทำวิจัยต่อยอดให้มีการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการในลักษณะการส่งเสริมสร้างทักษะอาชีพโดย รวมถึงการมีจิตสาธารณะต่อสังคม และแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด และทักษะอาชีพสู่การเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้านทั้งด้านเก่ง ดี มีสุข ตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกณฑ์การวัดและประเมินทักษะชีวิตรายองค์ประกอบในลักษณะของตัวบ่งชี้เพื่อให้สามารถบอกถึงพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการศึกษาเชิงสำรวจกับการศึกษาเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในบริบทของการศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอันจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกวิธีวิจัยทั้งเพื่อการเรียนรู้และการบริหารปัจจัยด้านเวลาและงบประมาณของนักวิจัย

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). *เรียนรู้...บูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา-ลาดพร้าว.
- วิชาการ, กรม. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สถิตย์ เทียนวรรณ. (2548). *การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้แบบการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนามโนทัศน์สิ่งแวดล้อมและความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุคนธ์ทิพย์ ตาสิ่งห์. (2543). การพัฒนาโปรแกรมบูรณาการคณิตศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบโครงการสำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. (2548). เอกสารประกอบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อนเด็ก เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Junge K., S., Manglallan, S., & Raskauskas J. (2003). Building life skills through afterschool participant of California cooperative learning. *Child Syudy Journal*, 33(3).
- Viiri, F., & Saari, H. (2004). Research-based teaching unit on the tides. *International Journal of Science Education*, 26(4), 463-481.

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กลุ่มเชิงประเมินของเด็ก และระดับการรายงานอัตมโนทัศน์ของเด็ก

Assegedetch HaileMariam
Terry T. Burgener

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับของอัตมโนทัศน์และบริบททางสังคม (การรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และเพื่อน) กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 157 คน ได้แก่ นักเรียน 76 คน ผู้ปกครอง 76 คน และครู 5 คน เครื่องมือวิจัยคือมาตรวัดอัตมโนทัศน์แบบพหุมติ (MSCS) และมาตรประมาณค่าที่คัดเลือกข้อคำถามจากมาตรวัดอัตมโนทัศน์แบบพหุมติ

ผลการวิจัยพบว่าการประเมินโดยเพื่อนสามารถทำนายระดับการรับรู้อัตมโนทัศน์ได้สูงที่สุด รองลงมาคือการประเมินโดยครูและผู้ปกครอง นอกจากนี้ บทความนี้ยังนำเสนอการประยุกต์ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็ก

The Relationship between Evaluative Groups' Perceptions of Children and Children's Self-Reported Level of Self-Concept

Assegedetch HaileMariam

Terry T. Burgener

ABSTRACT

The purpose of this study was to assess the relationship between children's reported level of self-concept and their social context (parent, teacher, and peer perceptions of them). One hundred fifty seven people, 76 students, 76 parents, and five teachers, participated in this study. The Multidimensional Self Concept Scale (MSCS) was administered to the children, while parent, peer, and teacher ratings of the children were determined by the use of rating scales designed using selected MSCS items.

Results indicated that peer ratings were the most predictive of self-reported level of self-concept, followed by teacher and parent ratings. The implications of peer relationships in the development of children's self-concept were discussed.

This study assessed the relationship between children's reported level of self-concept and their social context. Current researchers recognize that self-concept develops within a social context (e.g., Burnett & McCrindle, 1999; Epkins, 1995). The developmental path of self-concept is assumed to grow increasingly more stable as a child progresses through development, middle childhood, early adolescence, and late adolescence due to cognitive, social, and physical changes, respectively (Cole et al., 2001; Shavelson, Hubner, & Stanton, 1976). This stability is largely attributed to the fact that children's personal self-beliefs become more realistic and tightly linked to appraisals from significant others, which inevitably leads to a higher stability of their self-concept (Wigfield, Eccles, MacIver, Reuman, & Midgley, 1991). For the purpose of this study, Bracken's (1992) definition of self-concept is adopted and defined as "a multidimensional and context dependent learned behavioral pattern that reflects an individual's evaluation and description of past behaviors and experiences, influences an individual's current behaviors, and predicts an individual's future behaviors" (p.10).

The debate over what self-concept is or is not continues. Briefly, self-concept was understood as a unitary or global construct followed by a unidimensional model (James as cited in Bracken, 1992). Both of these constructs failed to address variations that may exist in a person's abilities and behaviors across different domains. Thus, a multidimensional construct, a definition that examined variations within an individual across different domains in life (Shavelson et al., 1976) was adopted. Next, the debate focused whether a hierarchy exists in the multidimensional structure. According to Shavelson et al. (1976), a hierarchy indeed existed, and that general self-concept constituted the apex of the hierarchy and that the various interdependent domains of self-concept comprised the second tier of the hierarchy. A hierarchical and multi-dimensional view of self-concept emerged, which viewed self-concept as organized, multifaceted, hierarchical, stable, developmental, evaluative, and differentiable.

One of the most influential voices in the self-concept theory was Carl Rogers (Rogers, 1947). In Rogers' view, the self is the central ingredient in human personality and personal adjustment, and it is a social product that develops out of interpersonal

relationships. According to Rogers, there is a basic human need for positive regard both from others and from oneself, which is dependent on the availability of positive environment (Purkey & Schmidt, 1987). Such a belief, thus, presumes that an individual's self-concept is dependent on and correlated with the environmental domains that surround the person. Contrary to Rogers, other theorists, such as cognitive theorists have long held the view that self-concept was nothing more than a cognitive structure of sensing, feeling, monitoring, and regulating part of an individual (Harter, 1978). Conversely, behaviorists asserted that self-concept was instead a behavioral construct because one cannot observe "self"; thus, self-concept could be inferred by the unique patterns of behavior manifested by an individual (Skinner, 1990).

The assumption that environmental domains contribute to the shaping of an individual's level of self-concept has led to the conclusion that self-concept is socially constructed, with people's perceptions and assessments of themselves being greatly influenced by others' evaluations (Cole et al., 2001; Uszynska-Jarmoc, 2001). A few studies have investigated the relationship between statements made by significant others and one's self-perception or concept. For example, Burnett and McCrindle (1999) found that positive interactions and statements made by significant others were related to high levels of self-concept and that negative interactions were associated with low levels of self-concept. For instance, research has illustrated the importance of peer evaluations, indicating that children who are rejected or neglected by peers are more socially anxious (La Greca, 1998), and rejected peers show increased behavioral, cognitive, affective, and academic problems (Waas & Graczyk, 1999). Furthermore, parent and teacher evaluations and perceptions are believed to contribute to children's self-concept. Teacher evaluations may create expectancies, relationships, and positive or negative experiences, which can affect children's self-concept (Burnett & McCrindle, 1999). Regarding parents, Uszynska-Jarmoc (2001) suggested that the quality, character, and results of self-concept in children are dependent on the attitude of children's parents. Positive evaluations from parents are associated with higher levels of self-concept while negative statements from parents typically adversely affect self-esteem (Burnett & McCrindle, 1999). It appears that the perceptions and reactions of these

three evaluative groups or significant others (parents, peers, and teachers) are vital to the development of the child, because children spend the majority of their time socializing with classmates, parents, and teachers (Bracken, 1992).

Although each evaluative group's relationship to children's self-concept has been studied, limited research to date has examined all three evaluative groups simultaneously to identify which evaluative group and evaluation of the child best predicts the child's self-reported level of self-concept. Thus, the purpose of this study was to assess the relationship between evaluative groups' (parents, teachers, and peers) perceptions of a child and the child's self-reported level of self-concept.

Method

Participants

One hundred fifty seven people including 76 students, 76 parents, and five teachers participated in this study. The 76 children were between the ages of 10 and 16. Thirty three percent of the participants were boys ($n=25$) and 67% were girls ($n=51$). Student participants represented three grade levels: 5th grade elementary school students (36%, $n = 27$), 7th grade middle school students (26%, $n = 20$), and 10th grade high school students (38%, $n = 29$). No child under the age of 8 participated in the study, because research indicates that children start to differentiate between their own personal competencies and those of others by the age of eight (Heyman and Gelman, 1999). In addition to student participants, five of their teachers participated in this study. Teacher participants evaluated the students in their respective classrooms by completing the Teacher Rating Scale for each student participant.

Instruments

The Multidimensional Self-Concept Scale (MSCS) by Bracken (1992) and its adapted version for peer, parent, and teacher rating scales were used. The MSCS is a self-report measure designed to assess self-concept in children and youth. This scale reports strong psychometric properties. Total scale score reliabilities range from .97 to .99 and total scale internal consistency and stability after two weeks are .98 and .90,

respectively (Bracken, 1992; Bracken & Mills, 1994). The Total Composite standard scores were used for data comparisons.

Peer Rating Scale. To examine how student participants would evaluate or perceive their fellow classmates, the Peer Rating Scale (PRS) was adapted and modified from the Bracken MSCS. All items were taken from the Social Domain of the MSCS and selected items from the Piers-Harris Self-Concept Scale (Piers & Herzberg, 2003) that Bracken, Bunch, and Keith (2000) documented as having loaded on the Social Factor of the MSCS. Each item was reworded so that it was pertinent to peer raters. The PRS yielded the percentage of positive and negative ratings.

Caregiver Rating Scale. The Caregiver Rating Scale (CRS) was constructed using the MSCS and Piers-Harris (Bracken et al., 2000) items, and was used to examine how parents or caregivers evaluate their children's level of self-concept. Items tapped the competence, academic, and affect domains, also found in the MSCS. The CRS provided the percentage of positive and negative responses.

Teacher Rating Scale. To examine how teachers would evaluate their students' self-concept, the Teacher Rating Scale (TRS) was constructed from the MSCS and Piers Harris items. Items tapped the competence, academic, and affect domains, also found in the MSCS. The TRS yielded the percentage of positive answers.

For this study, the child's self-reported level of self-concept was the predicted variable while the predictor variables were teachers', parents', and peers' evaluations or ratings. The following hypotheses were made:

1. Peer evaluations would be the most predictive factor that correlate with a child's reported level of self-concept (La Greca, 1998; Thomas, 1997).
2. The child's reported level of self-concept would be directly correlated with the evaluations of the particular group—parent, teacher, or peer.

Thus, negative evaluations made by significant others would predict a more negative level of self-concept, and positive evaluations would predict a more positive level of self-concept (Burnett & McCrindle, 1999).

Procedure

First, permission for participation was obtained from the school districts, parents, and teachers. To minimize the chance of obtaining false reports, participants were not informed of the purpose of the study. Self-concept research in the past has alluded to the problem of raters being unduly influenced by social desirability factors (Ledingham, Younger, Schwartzman, Bergeron, 1982). Once data collection was completed, participants received a debriefing statement explaining the purpose of the study.

Students were administered the MSCS during a class-wide group administration. On a separate occasion, each student participant was issued his or her respective PRS packet (rating scales for all classmates) to complete. The order of these scales was counterbalanced to offset the chance of any ordering effect. To conduct parent evaluations, parent participants were mailed a copy of the Caregiver Rating Scale with instructions and directions as well as a self-addressed stamped envelope for returning the rating scale to the researcher. Teacher participants' rating scales were completed before and after school over a two-day time period.

Results

Pearson product-moment correlation coefficients, ANOVAs, and stepwise regression were conducted to assess the relationship between children's self-concept and evaluative groups. The relationship between children's self-concept and grade level, and which evaluative group (parent, teacher, or peer) predicted children's self-reported level of self-concept, respectively.

The mean score for the MSCS, self-reported self-concept, was highest for elementary school age participants ($M = 107.41$, $SD = 13.19$, $n = 27$), lowest for middle school age participants ($M = 95.90$, $SD = 10.65$, $n = 20$), and high school participants' mean score fell between the two age groups ($M = 102.28$, $SD = 12.50$, $n = 29$). According to the authors of the MSCS, scores that fall at these levels suggest average levels of self-concept. Student participants' scores fell within the range of 76 and 131 ($SD = 12.95$).

◆ The Relationship between Evaluative Groups' Perceptions of Children and ◆
Children's Self-Reported Level of Self-Concept

Teacher reports across the three age groups or grade levels were also consistent with the pattern exhibited by the student participants' self-ratings, as a serial curve pattern existed with the teacher reported data. Teacher ratings were highest for elementary school children ($M = 86.67$, $SD = 20.22$, $n = 27$), lowest for middle school children ($M = 65.65$, $SD = 22.46$, $n = 20$), and more stabilized for high school children ($M = 81.69$, $SD = 22.38$, $n = 29$). The range for teacher report scores was between 19 and 100 ($SD = 22.98$). Peer ratings across the three age groups or grade levels were likewise consistent with the pattern exhibited by the students' self-ratings and teacher ratings, as a serial curve pattern was also apparent with this group of data. Peer ratings were highest for elementary school students ($M = 78.15$, $SD = 15.97$, $n = 27$), lowest for middle school students ($M = 67.20$, $SD = 16.53$, $n = 20$), and more stabilized for high school students ($M = 73.34$, $SD = 11.72$, $n = 29$). The range for peer rating scores fell between 23 and 96 ($SD = 15.08$). Parent report data demonstrated a different pattern of scores. Parent ratings for middle school children were the highest ($M = 87.40$, $SD = 10.83$, $n = 20$), while they rated high school students the lowest ($M = 78.17$, $SD = 22.11$, $n = 29$) and elementary students between the two groups ($M = 85.78$, $SD = 17.02$, $n = 27$). Parent rating scores ranged from 28 to 100 ($SD = 18.15$). Table 1 summarizes the descriptive statistics for self-reported self-concept and evaluative groups' ratings by grade level.

Table 1 Means for Self-reported Self-concept, and Parent, Peer, and Teacher Ratings by Grade Level.

Grade Level	Elementary School			Middle School			High School		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>
Self	107.41	13.19	27	95.90	10.65	20	102.28	12.50	29
Teacher	86.67	20.22	27	65.65	22.46	20	81.69	22.38	29
Peer	78.15	15.97	27	67.20	16.53	20	73.34	11.72	29
Parent	85.78	17.02	27	87.40	10.83	20	78.17	22.11	29

A series of One-Way ANOVA were conducted to examine if self-reported self-concept, parent ratings, teacher ratings, and peer ratings of students differ across grade levels. A significant difference in self-reported self-concept was found among the three grade-level groups, $F(2, 73) = 5.03, p < .01$. A Scheffe's test further reveals that self-reported levels of self-concept in elementary school ($M = 107.41$) were significantly higher than those in middle school ($M = 95.90$), $p < .01$. There was also a significant difference among the three grade-level groups in peer ratings, $F(2,73) = 3.21, p < .05$. Results of a follow-up Scheffe's test shows that elementary students were rated significantly higher ($M = 78.15$) than middle school students ($M = 67.20$) by their peers, $p < .05$. The difference among the three grade-level groups in teacher ratings was also significant, $F(2,73) = 5.71, p < .01$. A Scheffe's test reveals that teachers rated elementary students significantly higher ($M = 86.67$) than middle school students ($M = 65.65$), $p < .01$. Likewise, they rated the high school students significantly higher ($M = 81.69$) than the middle school students, $p < .05$. However, the difference among the three grade-level groups in parent ratings was nonsignificant, $F(2,75) = 1.97, p < .01$.

Pearson's correlation results indicated significant correlations between self-reported self-concept and parent, peer, and teacher ratings. Data analysis indicates a significant positive linear relationship between self-reported self-concept and peer ratings, ($r = .71$). This linear relationship between the peers' ratings and self-reported self-concept levels was found to account for approximately 50% of the total variance, $r^2 = .50, p < .05$.

Self-reported self-concept also correlated significantly with teachers' ratings ($r = .54$). However, the correlation between self-reported self-concept and parents' ratings was moderate ($r = .34$). Table 2 presents Pearson Product-Moment Correlation Coefficients between self-reported self-concept and parent, peer and teacher ratings.

Table 2 Pearson Product-Moment Correlation Coefficients between Self-reported Self-concept and Parent, Peer and Teacher Ratings.

Evaluation Group	Self	Parent	Peer	Teacher
Self-Report	-	.340*	.706*	.538*
Parent Report		-	.583*	.132
Peer Report			-	.569*

* $p < .01$

A stepwise regression was conducted to examine how parents, peers, and teachers predicted a student's self-reported level of self-concept. Neither parent rating nor teacher rating was a significant predictor at the .05 level once the peer rating predictor was entered.

Results indicated that peer ratings accounted for most of the variance (49%), $p < .001$. The linear relationship between self reported levels of self-concept and peer ratings was highly significant, $F(1, 75) = 73.56, p < .001$.

Discussion

The results of the present study are congruent with previous literature on self-concept research, which found that self-concept levels are intertwined with appraisals or evaluations made by significant others (Blake, 1993; Burnett & McCrindle, 1999). As was hypothesized in this study, self-reported levels of self-concept were positively linked to appraisals made by significant others (i.e., parents, peers, and teachers). Higher levels of self-concept were found to be more indicative of higher appraisals from others, while lower levels of self-concept were more congruent with lower appraisals from others. In this study, students' self-reported self-concept levels were significantly positively correlated with ratings made by all three significant groups, with peer ratings being highly correlated. These findings are indicative of the influence appraisals made by significant others have on the formation of a child's self-concept level.

Findings indicated that peers' ratings are the most predictive factors in a student's self-concept level, followed by teachers' ratings. One conclusion may be that these two groups spent the most time with students on a day-to-day basis and participated in more activities, in comparison to parents who spend a relatively limited time with their children daily. For example, 11-year-olds spend 50 percent of their time with peers, and the percentage increases for adolescents who spend more time with peers than with adults (Brownell, 1990). In addition, Sandberg and Hofferth (2001) found that in a two parent household, children on the average spent 31 hours a week with their parents in. This difference in time spent with children inevitably may contribute to the lower correlation between parents' evaluation of their child and the child's self-reported level of self-concept, while peers and teachers have a higher predictive relationship.

Developmental trends in self-concept were also observed in the data. There was a significant relationship between grade level of student participants and the ratings made by teachers, peers, and individual students' self-concept ratings. Higher levels of self-reported self-concept were found in elementary age participants, a decrease in self-concept was observed in middle school students, while high school self-concept ratings stabilized and were almost identical to the mean of all participant self-concepts ($M = 102.42$, $SD = 12.95$). This U-shape pattern is similar to developmental research that states that elementary school children hold a high, idealized view of self. The stability of self-concept increases with age except for a period of destabilization during the transition from sixth to seventh grade; and high school age children exhibit a more realistic and stabilized self-concept level (Cole et al., 2001; Wigfield et al., 1991).

Taken together, the results of this study and previous self-concept research begin to point to an increasingly consistent pattern of findings on the importance of and predictive nature of significant others' appraisals on individuals' self-concept.

The primary implication of the study may be that children who do not receive positive appraisals in general and specifically from their peers may suffer from low self-concept and may also become at risk for developing social, academic and

behavioral problems (La Greca, 1998; Waas & Graczyk, 1999). Thus, it is imperative that interventions are available to these children. Research has demonstrated that peer perceptions of one another, and ultimately one's own self-concept may improve if children practice new skills in the presence of their peers who provide feedback, which is critical in helping them assess the effectiveness of their behaviors (Helper, 1997). Further, peer perceptions and students' self-concept levels seem to improve when students learn to increase positive self-talk and evaluative statements; and when significant others foster positive expectations in them (Burnett & McCrindle, 1999; DeMoulin, 1999; Obiakor, 1999).

It should also be noted that in this study the subject pool was predominately homogenous and favored the female gender. Future studies may address these limitations. Replication of the present study with a diverse group of children is clearly needed as research has demonstrated some differences in self-concept of students from diverse ethnic and cultural background. For example, teacher expectations have been found to differ when evaluating students who are not Caucasian, which inevitably affect the student's self-concept (Obiakor, 1999). Furthermore, previous research has suggested that cultural factors impact the development of self-concept (Cole et al., 2001). Future research may also focus on gender differences as well as determining what characteristics or behavioral repertoires of children lead to positive appraisals by their peers.

References

- Blake, P. C. (1993). A preliminary investigation into the relationship between adolescent self-esteem and parental verbal interaction. *The School Counselor, 41*, 81-85.
- Bracken, B. A. (1992). *Multidimensional self concept scale*. Austin, TX: Pro-ed.
- Bracken, B. A., & Mills, B. C. (1994). School counselor's assessment of self-concept: a comprehensive review of 10 instruments. *The School Counselor, 42*, 14-31.
- Bracken, B. A., Bunch, S., Keith, T. Z., & Keith, P. B. (2000). Child and adolescent multidimensional self-concept: a five-instrument factor analysis. *Psychology in the Schools, 37*, 483-493.

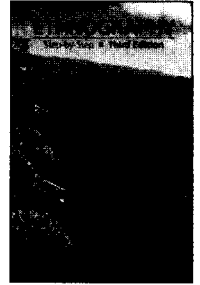
- Brownell, C. (1990). Peer social skills in toddlers: Competencies and constraints illustrated by same-age and mixed age interaction. *Child Development, 61*, 838-848.
- Burnett, P. C., & McCrindle, A. R. (1999). The relationship between significant others' positive and negative statements, self-talk and self-esteem. *Child Study Journal, 29*, 39-49.
- Cole, D. A., Martin, S. E., Peek, J. M., Seroczynski, L. G., Tram, A. D., Hoffman, J. M. et al. (2001). The development of multiple domains of child and adolescent self-concept: A cohort sequential longitudinal design. *Child Development, 72*, 1723-1747.
- DeMoulin, D. (1999). A personalized development of self-concept for beginning readers. *Education, 120*, 14-27.
- Epkins, C. (1995). Peer ratings of internalizing and externalizing problems in inpatient and elementary school children: Correspondence with parallel child self-report and teacher ratings. *Journal of Emotional & Behavioral Disorders, 3*, 203-214.
- Harter, S. (1978). Effectance motivation reconsidered: Toward a developmental model. *Human Development, 1*, 34-64.
- Helper, J. B. (1997). Social development of children: The role of peers. *Social Work in Education, 19*, (4) 242-256.
- Heyman, G.D., & Gelman, S.A. (1999). The use of trait labels in making psychological inferences. *Child Development, 70*, 604-619.
- La Greca, A. (1998). Social anxiety among adolescents: Linkages with peer relations and friendships. *Journal of Abnormal Child Psychology, 26*, 208-243.
- Ledingham, J. E., Younger, A., Schwartzman, A., & Bergeron, G. (1982). Agreement among teacher, peer, and self-ratings of children's aggression, withdrawal, and likeability. *Journal of Abnormal Child Psychology, 10*, 363-372.
- Obiakor, F. E. (1999). Teacher expectations of minority exceptional learners: Impact on "accuracy" of self-concepts. *Exceptional Children, 66*, 39-53.
- Piers, E., & Herzberg, D. (2003). *Piers-Harris Children's Self-Concept-2nd Edition*. Los Angeles, CA: Western Psychological Services.

- Purkey, W. W., & Schmidt, J. (1987). *The inviting relationship: An expanded perspective for professional counseling*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.
- Rogers, C. R. (1947). Some observations on the organization of personality. *American Psychologist*, 2, 358-368.
- Sandberg, J. F., & Hofferth, S. L. (2001). *Changes in children's time with parents, U.S. 1981-1997*. PSC Populations Studies Center, Institute for Social Research: Ann Arbor, Michigan. PSC Research Report No. 01-475.
- Shavelson, R. J., Hubner, J. J., & Stanton, G. C. (1976). Validation of construct interpretations. *Review of Educational Research*, 46, 407-441.
- Skinner, B. F. (1990). Can psychology be a science of mind? *American Psychologist*, 45, 1206-1210.
- Thomas, S. D. (1997). On understanding the process of peer rejection: The potential contributions of labeling theory. *The School Community Journal*, 7, 77-87.
- Uszynska-Jarmoc, J. (2001). The image of a child in his parents' minds and self-image of six-year-old children. *Early Child Development and Care*, 169, 1-19.
- Waas, G., & Graczyk, P. (1999). Child behaviors leading to peer rejection: A view from the peer group. *Child Study Journal*, 29, 291-307.
- Wigfield, A., Eccles, J. S., MacIver, D., Reuman, D. A., & Midgley, C. (1991). Transitions during early adolescence: Changes in children's domain-specific self-perceptions and general self-esteem across the transition to junior high school. *Developmental Psychology*, 27, 552-565.

Ethnography: Step-by-Step (3rd ed.)

[Applied social research methods series; v.17]

by David M. Fetterman

ชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) เป็นวิธีการวิจัยประยุกต์ทางสังคมศาสตร์แขนงหนึ่ง จัดอยู่ในกลุ่มงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) การดำเนินการวิจัยด้วยวิธีนี้ David M. Fetterman (2010) กล่าวว่าโดยพื้นฐานแล้วใช้การบรรยายหรือพรรณนาความเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม รวมทั้งองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องของกลุ่มชาติพันธุ์

หนังสือ Ethnography: Step-by-Step เล่มนี้ Fetterman ได้เขียนขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1989 มุ่งนำเสนอองค์ความรู้พื้นฐานและการดำเนินการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณาด้วยการนำเสนอธรรมชาติของงานวิจัยภาคสนาม เครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันระหว่างวิธีการเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณ และการเขียนรายงานวิจัย ต่อมาในปี ค.ศ. 1998 ได้ตีพิมพ์เป็นครั้งที่สอง โดยเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงสารสนเทศจากการสืบค้นหัวข้อหรือแหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูลจากทั้งประชากร การสัมภาษณ์โดยการสนทนาโต้ตอบกันแบบออนไลน์ (chatting) และการประชุมผ่านระบบวิดีโอทางไกลผ่านดาวเทียม (video-conference) การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลทั้งบันทึกและรูปภาพประกอบจากแหล่งวิจัย การอภิปรายโต้แย้งประเด็นต่าง ๆ กับผู้ร่วมงานวิจัยบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือโลกไซเบอร์ รวมทั้งการใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และล่าสุดในปี ค.ศ. 2010 นี้ ได้ตีพิมพ์เป็นครั้งที่สาม โดยเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลและการทำให้ข้อมูลแบบชาติพันธุ์วรรณาที่รวบรวมได้นั้นมีความสมเหตุสมผล รวมทั้งนำเสนอการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยในการดำเนินการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณาต่อไป สารที่นำเสนอในหนังสือเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นว่า “ชาติพันธุ์วรรณา” มีความสำคัญยิ่งกว่าการเป็นวิธีการทางวิธีวิทยาได้อย่างไร ซึ่งสำหรับ Fetterman แล้วถือว่าชาติพันธุ์วรรณามีความสำคัญในฐานะเป็นวิถีแห่งชีวิต (way of life)

หนังสือเล่มนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 7 บท แต่ละบทที่อยู่ถัดกันไปถูกกำหนดขึ้นจากเนื้อหาสาระในบทที่นำเสนอไว้ก่อน บทแรก เป็นการนำเสนอขั้นตอนพื้นฐานของการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา แนวทางการคัดเลือกปัญหาและบทบาทของแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บทที่สอง เป็นการนำเสนอรายละเอียดของโมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์วรรณนา ได้แก่ วัฒนธรรม การตีความเชิงวัฒนธรรม การสร้างมุมมองแบบองค์รวม การสร้างความชัดเจนในบริบทที่ศึกษา ความแตกต่างระหว่างมุมมองแบบคนในพื้นที่ (emic) และมุมมองแบบคนนอก (etic) ที่เป็นนักวิจัย การทำความเข้าใจในสิ่งที่ไม่อาจตัดสินได้อย่างชัดเจน ความหลากหลายระหว่างวัฒนธรรมและภายในวัฒนธรรมว่าด้วยโครงสร้างและหน้าที่ ขั้นตอนและธรรมเนียมปฏิบัติ อัตลักษณ์หรือสิ่งที่เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ รวมทั้งแนวคิดและแนวทางในการดำเนินการวิจัยในระดับจุลภาค และระดับมหภาค

บทที่สาม เป็นการนำเสนอวิธีการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามที่มีความจำเพาะและเทคนิคที่จำเป็นสำหรับดำเนินการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนา ได้แก่ การเลือกและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การเข้าสู่สนามวิจัย การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การสำรวจ การตั้งคำถามที่มีความจำเพาะเจาะจง ขั้นตอนและกลยุทธ์ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบ

บทที่สี่ เป็นการนำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนา ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าเครื่องมือที่เป็นมนุษย์หรือตัวนักวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด สำหรับเครื่องมือที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ สมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง เครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล (Personal Digital Assistant: PDA) เครื่องมือนำทางระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System: GPS) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมและอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น กล้องถ่ายภาพ และเครื่องมือทางอินเทอร์เน็ต เช่น ระบบการประชุมวิดีโอทางไกลผ่านดาวเทียม การสำรวจแบบออนไลน์ การแลกเปลี่ยนแฟ้มเอกสารและภาพถ่าย เว็บไซต์ที่มีรูปแบบเนื้อหาเป็นเหมือนบันทึกส่วนตัวออนไลน์ (blogs) และเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ช่วยให้นักวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาสามารถใช้ในการรวบรวมจำแนกหมวดหมู่ จัดเก็บ วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล

บทที่ห้า เป็นการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางชาติพันธุ์วรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์หรือตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การวิเคราะห์รูปแบบทางความคิดและพฤติกรรม การวิเคราะห์เหตุการณ์ที่สำคัญ รวมทั้งแผนผัง แผนภูมิ เมตริก ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และการวิเคราะห์ทางสถิติ และการสังเคราะห์หรือตกผลึกผลการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนา

บทที่หก เป็นการนำเสนอการเขียนรายงานวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนา การเขียนรายงานวิจัยนี้เป็นไปในลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะตัวตามแบบชาติพันธุ์วรรณนา โดยเฉพาะการเขียนคำบรรยายที่พรรณนาความในสิ่งที่ศึกษาอย่างมากมาย การคัดลอกคำพูดหรือข้อความแบบคำต่อคำ การใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแหล่งวิจัยและบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ยัง

นำเสนอประเด็นการรายงานแบบชาติพันธุ์วรรณนาและบทบาทของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และประเด็นอื่น ๆ ที่นักบรรณธิการหนังสือหรือบทความวิชาการให้ความสนใจ

สุดท้าย คือ บทที่เจ็ด เป็นการนำเสนอจรรยาบรรณในการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานวิจัย การคัดเลือกปัญหาเพื่อทำการศึกษาวิจัยและตัวเลือกทางวิชาการหรือบทบาทที่นำไปใช้ในการวิจัยนั้น ล้วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมสำหรับการศึกษาวิจัยในแต่ละระดับ พื้นฐานของมาตรฐานทางจรรยาบรรณในการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนาวางอยู่บนหลักการรักษาความลับหรือความปลอดภัยในสิ่งที่ทำการศึกษา (เช่น การพิทักษ์ความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล) ความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์หรือการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และการปฏิบัติงานที่ต้องข้มงวดและมีความถูกต้องแม่นยำ เป็นต้น

การนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จากขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนา อาจแสดงให้เห็นว่าวิถีทางของนักวิจัยชาติพันธุ์วรรณนามีความซับซ้อนอย่างไรก็ตาม นักวิจัยมือใหม่สามารถทำความเข้าใจในการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนาได้ไม่ยากนัก หากเริ่มศึกษาและทำความเข้าใจตั้งแต่บทแรกจนถึงบทสุดท้าย สำหรับนักวิจัยที่พอมีประสบการณ์บ้างแล้วก็อาจเลือกอ่านบางบทบางตอนที่สนใจหรือยังไม่เข้าใจในบางจุด เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัดและเพลิดเพลินไปกับการดำเนินการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณนาอย่างราบรื่น

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย
ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2553)

ผู้เขียน

ลาวัลย์ ศรีศิลป์นันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทิพพดี อ่องแสงคุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไอฟาร กาญจนากาศ, Ph.D.

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย

สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ขวัญเมือง แก้วดำเกิง

นิสิตปริญญาเอก

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุวิมล ว่องวานิช, Ph.D.

ศาสตราจารย์

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โชติกา ภาชีผล, Ph.D.

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สันต์ สุวทันพรกุล

นิตินปริญญาเอก

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, Ph.D.

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Assegedetch HaileMariam, Ph.D.

Professor

Department of Psychology.

College of Sciences

Eastern Illinois University

Terry Burgener, SSP

School Psychologist/LEA Coordinator

Kaskaskia Special Education District #801

JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY

Volume 23, Number 2 (May - August 2010)

Authors

- Lawan Srisilapanant
Assistant Professor
Chulalongkorn University Demonstration Elementary School
Faculty of Education
Chulalongkorn University
- Tippadee Ongsangkoon
Assistant Professor
Chulalongkorn University Demonstration Elementary School
Faculty of Education
Chulalongkorn University
- Olam Karnchanakas, Ph.D.
Graduate School Lecturer
Department of Master of Educational Administration
Bangkokthonburi University
- Kwanmuang Kaewdamkoeng
Ph.D. Candidate
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
- Suwimon Wongwanich, Ph.D.
Professor
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
- Shotiga Pasiphol, Ph.D.
Associate Professor
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University

San Suwatanpornkul

Ph.D. Candidate

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Siripaarn Suwanmonkha, Ph.D.

Associate Professor

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Assegedetch HaileMariam, Ph.D.

Professor

Department of Psychology

College of Sciences

Eastern Illinois University

Terry T. Burgener, SSP

School Psychologist/LEA Coordinator

Kaskaskia Special Education District #801

บทคัดย่อ (Abstract) ของวารสารวิธีวิทยาการวิจัยในปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เป็นต้นไป ได้ปรากฏ
ในฐานข้อมูล ULRICH's International Periodicals Directory

**Journal of Research Methodology in ULRICH's International
Periodicals Directory**

001.42

TH ISSN 0857-2933

JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY.
(Text in English or Thai; abstracts in English) 1989.
s-aB.90(\$3.60); newsstand price : \$2. (Chulalongkorn
University, Department of Educational Research)
Chulalongkorn University Press. Phaya Thai Rd.,
Bangkok 10330. Thailand. Tel. 215-3626. Ed.
Somwung Pitiyanuwat. abstr.; bibl.; charts; stat.
circ.1,000.

Description: Covers research methodology,
statistics, measurement and evaluation, and
research results in education and social sciences.

Refereed Serial

การเสนอบทความหรืองานวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิธีวิทยาการวิจัย

ท่านที่ประสงค์จะเผยแพร่บทความทางวิธีวิทยาการวิจัยทั่วไป หรือเฉพาะทาง ตลอดจนผลงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย ผลการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ หรือไทยศึกษา กรุณาส่งต้นฉบับพิมพ์ขนาด A-4 ประมาณ 10-15 หน้า โดยใช้รูปแบบการพิมพ์ของ APA พร้อมทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ชุด ไปที่บรรณาธิการวารสารวิธีวิทยาการวิจัย ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 สำหรับบทความภาษาอังกฤษ กรุณาส่ง Prof. Dr. Teara Archwamety, College of Education, University of Nebraska at Kearney 68849, U.S.A.

The JOURNAL OF RESEARCH METHODOLOGY is a scholarly refereed journal publishing articles in research methodology, social research, educational research or Thai Studies. Authors should follow the style specified in the PUBLICATION MANUAL OF THE AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION, latest edition. Manuscripts in Thai (10-15 pages, with English abstracts) should be sent, in triplicate, to Editor of the Journal of Research Methodology, Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Phaya Thai Road, Patumwan, Bangkok 10330. Manuscripts (10-15 pages) in English should be sent, in triplicate, to Prof. Dr. Teara Archwamety, College of Education, University of Nebraska at Kearney, 68849, U.S.A.

วารสารวิธีวิทยาการวิจัย

Journal of Research Methodology

วิธีวิทยาการวิจัยเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสนใจเป็นอันมากในปัจจุบัน ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้พิจารณาเห็นความสำคัญของศาสตร์แขนงนี้ จึงได้จัดทำวารสารเพื่อเผยแพร่ให้นักวิชาการ อาจารย์ ครู และนิสิตนักศึกษาที่รักความก้าวหน้าได้ติดตามวิชาการด้านนี้อย่างต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 23

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นไปวารสารวิธีวิทยาการวิจัยมีกำหนดออกปีละ 3 ฉบับ (มกราคม-เมษายน), (พฤษภาคม-สิงหาคม), (กันยายน-ธันวาคม)

สมัครสมาชิก 1 ปี (พ.ศ. 2553) จำนวน 3 ฉบับ ค่าสมาชิก 220.- บาท

สมัครสมาชิก 2 ปี (พ.ศ. 2553-2554) จำนวน 6 ฉบับ ค่าสมาชิก 420.- บาท

จำหน่ายปลีกเล่มละ 80.- บาท

"สมาชิกวารสารวิธีวิทยาการวิจัย สามารถซื้อวารสารตั้งแต่ฉบับที่ 15 ลงไปในราคาฉบับละ 20 บาท"

การสมัครสมาชิก การต่ออายุสมาชิกและการสั่งซื้อโปรดกรอกรายละเอียดในใบสมัครสมาชิก ท่านสามารถจ่ายเช็ค ธนาณัติหรือตัวแลกเงินส่งจ่าย ปณ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย **ในนามคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** กทม. 10330 โทรศัพท์ 0-2218-2581-97 ต่อ 800

ใบสมัครสมาชิกวารสารวิธีวิทยาการวิจัย

สมัครเป็นสมาชิก ปี พ.ศ. 2553 ปี พ.ศ. 2553-2554

ต้องการซื้อวารสารฉบับที่ผ่านมาจากฉบับที่.....ปีที่.....ถึงฉบับที่.....ปีที่.....รวม.....ฉบับ

รวมเป็นเงิน.....บาท

ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน.....

ที่อยู่ที่บ้าน.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

สถานที่ทำงาน.....

เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

ท่านประสงค์จะให้ส่งวารสารไป ที่บ้าน ที่ทำงาน

ท่านได้ส่งเงินด้วย เช็ค ธนาณัติ ตัวแลกเงิน

รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น.....บาท

